

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Фінансова стабільність банківської системи України на прикладі
АТ «Ощадбанк»

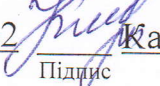
Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Код і найменування

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування
Найменування

Шифр КвРФБС.022174.02.02.00

Виконав здобувач IV курсу, група ФБС-22-2 Катерина КАЙДАНОВСЬКА
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник: канд. екон. наук, доцент Інна ДОЦЕНКО
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Нормоконтролер Олександр РАДНИСЬКИЙ
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:
В.о. завідувача кафедри фінансів
банківської справи, страхування та
фондового ринку

 Ірина ФОРКУН
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

15. 06. 2026 р.

До захисту
к.е.н., доцент
Ларионова К.І.
08.06.2026
Лар.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«Оцінювач»

Рівень вищої освіти бакалавр

І група знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

ШІЯФР КАРФРС.025174.02.02.00

Виконав здобувач IV курсу, група ФРС-23-23-23 Катерина КАНДАНОВСЬКА

Ірина ДОЛЕНКО

Керівник: канд. екон. наук, доцент

Нормоконтролер

До захисту допускаю:

В.о. завідуюча кафедрою фінансів та банківської справи, студентка

фондового ринку

Ірина ФОРКУН

12.06.2026 р.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Код і найменування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Найменування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФБСС

Ніла ХРУЩ

09 02 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Кайдановської Катерини Миколаївни

Прізвище, ім'я, по батькові здобувача

1 Тема роботи: Фінансова стабільність банківської системи України на прикладі АТ «Ощадбанк».

Керівник роботи Доценко Інна Олексіївна, канд. екон. наук, доцент
Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання

Затверджено наказом ректора університету від 20.01.2026 р. № 7 (додаток № 5)

2. Термін подання здобувачем роботи на кафедру з 05.06.2026.

3 Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти; спеціальна методична та наукова література (вітчизняні та зарубіжні видання); періодичні видання за темою дослідження: фінансова звітність АТ «Ощадбанк».

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1 Теоретичні та методичні засади забезпечення фінансової стабільності банківської системи.

2 Аналітико-практичні аспекти забезпечення фінансової стабільності банківської системи.

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

1. Систематизація трактування поняття «фінансова стабільність».
2. Класифікація ризиків впливу на фінансову стабільність банківської системи України.
3. Ліквідність банківської системи України за коефіцієнтом покриття ліквідністю у 2021-2025 роки.
4. Динаміка регулятивного капіталу та нормативів достатності капіталу банківської системи України у 2021–2025 роки.
5. Динаміка рентабельності активів та капіталу банків України в 2021-2025 роки.
6. Аналіз динаміки активів АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки.
7. Аналіз динаміки зобов'язань АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки.
8. Аналіз динаміки власного капіталу АТ «Ощадбанк» в 2023-2025 роках.
9. Склад та динаміка фінансових результатів АТ «Ощадбанк» у 2023-2025 роках.
10. Динаміка показників фінансової стабільності АТ «Ощадбанк» в 2023-2025 роках.
11. Напрями забезпечення фінансової стабільності банківської системи.

6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

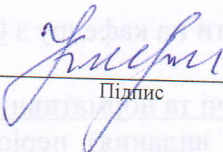
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання 09 лютого 2026 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

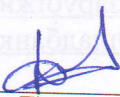
Назва розділу кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітка
1 Затвердження плану кваліфікаційної роботи	до 09.02.2026	виконано
2 Аналіз, систематизація економічної літератури, збір та обробка статистичних матеріалів, фінансової звітності за темою кваліфікаційної роботи	до 27.02.2026	виконано
3 Написання текстової частини кваліфікаційної роботи	до 25.05.2026	виконано
4 Підготовка ілюстративних матеріалів та оформлення кваліфікаційної роботи	до 01.06.2026	виконано
5 Попередній захист кваліфікаційної роботи	з 05.06.2026	виконано
6 Захист кваліфікаційної роботи	з 17.06.2026	

Здобувач

Підпис

Катерина КАЙДАНОВСЬКА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник кваліфікаційної роботи

Підпис

Інна ДОЦЕНКО
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Здобувач Кайдановська Катерина Миколаївна, IV курс, група ФБС-22-2
(Прізвище, ім'я, по батькові, курс, група)

Керівник Доценко Інна Олексіївна, канд. екон. наук, доцент
(Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Тема роботи: Фінансова стабільність банківської системи України на прикладі АТ «Ощадбанк».

Ключові слова: фінансова стабільність, банківська система, фінансова стійкість, фактори впливу на фінансову стабільність.

Метою роботи – поглиблення теоретичних засад та обґрунтування практичних рекомендацій щодо забезпечення фінансової стабільності банківської системи України в сучасних економічних умовах.

Предметом дослідження – теоретичні, методичні та практичні аспекти оцінки та забезпечення фінансової стабільності банківської системи України на прикладі діяльності АТ «Ощадбанк».

Об'єктом дослідження – процес забезпечення фінансової стабільності банківської системи України.

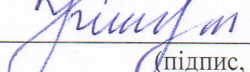
За результатами дослідження сформульовані такі висновки: розкрито сутність та економічний зміст фінансової стабільності банківської системи; узагальнено науково-методичні підходи до оцінки фінансової стабільності банківської системи; проаналізовано фінансову стабільність банківської системи України; здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності та оцінку фінансової стабільності АТ «Ощадбанк»; обґрунтовано напрями зміцнення фінансової стабільності банківської системи України.

Визначені такі перспективи (шляхи) розвитку: виокремлено ключові напрями підвищення фінансової стабільності банківської системи України: адміністративний (удосконалення регуляторного середовища та банківського нагляду), організаційно-методологічний (розвиток систем управління ризиками, стрес-тестування та корпоративного управління) та стимуляційний (активізація кредитування реального сектору та розширення інструментів підтримки банківської діяльності).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилання та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 57 сторінок друкованого тексту. Робота містить 11 таблиць, 6 рисунків та 4 додатки. Перелік джерел посилання складається із 42 найменувань.

Дата виконання кваліфікаційної роботи 1.06.2026

Дата захисту кваліфікаційної роботи з 17.06.2026

Здобувач Катерина КАЙДАНОВСЬКА
(підпис, ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

	С.
Вступ	5
1 Теоретичні та методичні засади забезпечення фінансової стабільності банківської системи	7
1.1 Сутність та характеристика фінансової стабільності банківської системи	7
1.2 Методичні засади та сучасні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи	17
2 Аналітико-практичні аспекти забезпечення фінансової стабільності банківської системи	27
2.1 Аналіз фінансової стабільності банківської системи України та фінансово-господарської діяльності АТ «Ощадбанк»	27
2.2 Напрями покращення фінансової стабільності банківської системи на прикладі АТ «Ощадбанк»	41
Висновки	49
Перелік джерел посилання	52
Додатки	57

ВСТУП

Воєнний стан в Україні супроводжується значними макроекономічними викликами для економіки країни, скороченням ділової активності банківських установ, зростанням кредитних ризиків та навантаженням на державні фінанси. У таких умовах банки виконують важливу функцію підтримки економіки, забезпечуючи платіжну стабільність, кредитування бізнесу та населення, а також обслуговування державних програм. Від рівня фінансової стабільності банківської системи залежить здатність економіки протистояти внутрішнім і зовнішнім ризикам, економічним кризам, інфляційним коливанням тощо. Таким чином, забезпечення фінансової стабільності банківської системи України є критично важливим завданням у сучасних умовах, оскільки від її надійності залежить не лише безперервність функціонування фінансового сектору, а й загальна стійкість національної економіки.

Питання оцінки та забезпечення фінансової стабільності банківської системи знайшли відображення у працях таких вчених-економістів, як: Аванесової Н., Барановського О., Березовика В., Вовк В., Вовченко О., Давиденко Н., Дорошенко Н., Єгоричевої С., Жураховської Л., Коваленко В., Марича М., Погореленко Н., Савлук С., Сороки Р., Чайковського Я. та ін. Попри значну наукову та методологічну цінність наявних досліджень, варто відзначити, що більшість із них зосереджена переважно на питаннях фінансової стійкості окремих комерційних банків. Водночас проблематика забезпечення фінансової стабільності банківської системи України в цілому залишається недостатньо дослідженою, що зумовлює необхідність подальшого розвитку теоретико-методичних підходів до зміцнення фінансової стабільності банківського сектору.

Метою дослідження є поглиблення теоретичних засад та обґрунтування практичних рекомендацій щодо забезпечення фінансової стабільності банківської системи України в сучасних економічних умовах. Відповідно до мети дослідження поставлені такі завдання:

- розкрити сутність та економічний зміст фінансової стабільності банківської системи та виявити ризики, що впливають на її забезпечення;
- узагальнити науково-методичні підходи до оцінки фінансової стабільності банківської системи;
- проаналізувати фінансову стабільності банківської системи України;
- здійснити аналіз фінансово-господарської діяльності та оцінку фінансової стабільності АТ «Ощадбанк»;
- обґрунтувати напрями зміцнення фінансової стабільності банківської системи України.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення фінансової стабільності банківської системи України. Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти оцінки та забезпечення фінансової стабільності банківської системи України на прикладі діяльності АТ «Ощадбанк».

У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналізу і синтезу; індукцію та дедукцію; системного підходу; економіко-статистичного і порівняльного аналізу; графічний і табличний методи.

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правові акти України, статистичні матеріали Національного банку України, фінансова звітність банків України та АТ «Ощадбанк», наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з відповідної проблематики, матеріали наукових конференцій, монографічні видання, а також інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилання та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 57 сторінок друкованого тексту. Робота містить 11 таблиць, 6 рисунків та 4 додатки. Перелік джерел посилання складається із 42 найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

1.1 Сутність та характеристика фінансової стабільності банківської системи

Стійкий розвиток національної економіки та її ефективне функціонування неможливі без забезпечення фінансової стабільності, яка є базовою умовою економічної стійкості держави. Особливо важливу роль у цьому процесі відіграє фінансова стабільність банківської системи, оскільки саме банки забезпечують рух фінансових ресурсів, кредитування економіки та підтримку платоспроможності суб'єктів господарювання. У сучасних умовах нестабільного економічного середовища питання зміцнення фінансової стабільності банківського сектору набуває стратегічного значення та розглядається як один із пріоритетів державної економічної політики.

Банківська система є ключовою складовою фінансової інфраструктури країни, від надійності якої залежить стабільність усієї економіки. Саме тому досягнення та підтримка її фінансової стабільності є одним із головних завдань центрального банку та органів державного регулювання. Вона забезпечує здатність банків виконувати свої функції навіть за умов кризових явищ, підтримувати ліквідність, платоспроможність і довіру з боку клієнтів та інвесторів.

Водночас у науковій літературі відсутній єдиний підхід до трактування понять «фінансова стабільність» і «фінансова стабільність банківської системи», що свідчить про складність і багатогранність даної категорії. Різні наукові школи по-різному визначають її зміст, акцентуючи увагу на окремих аспектах — макроекономічній рівновазі, стійкості фінансових інститутів або здатності системи протистояти кризовим явищам [1, с. 130].

В таблиці 1.1 систематизовано трактування поняття «фінансова стабільність» та виокремлено його ключові елементи.

Таблиця 1.1 – Систематизація трактування поняття «фінансова стабільність»

Автор	Визначення поняття фінансової стабільності	Ключові елементи
Захожай В.	«якісна характеристика діяльності банку, що визначається збалансованістю активів і ресурсів, ліквідністю, платоспроможністю, прибутковістю та мінімізацією ризиків» [2, с. 4]	баланс ресурсів, ліквідність, прибутковість, ризики
Коваленко В., Гаркуша Ю.	«стан, що оцінюється через капіталізацію, ліквідність, ділову активність, конкурентоспроможність та концентрацію ринку» [3]	система показників, роль НБУ
Корінюк Я.	«динамічний якісний стан, що забезпечує безперервне виконання функцій банку за умов внутрішніх і зовнішніх шоків» [4]	стійкість до шоків, динамічність
Довгань Ж.	«здатність банку підтримувати фінансові показники, покривати ризики та зберігати рівновагу в несприятливих умовах» [5, с. 32]	ризик-покриття, адаптивність
Батрак О.	«довгостроковий фінансовий стан банку, що забезпечує ефективне виконання функцій з урахуванням інтересів стейкхолдерів» [6, с. 150]	довгостроковість, ефективність
Зверяков М., Зверяков О.	«здатність протидіяти зовнішнім і внутрішнім чинникам та мінімізувати ризики в умовах глобалізації» [7]	захист від факторів, глобалізація
Хуторна М.	«забезпечення покриття негативних наслідків дисбалансів та стійкість до змін середовища» [8, с. 56]	захист економіки, стійкість
Чайковський Я.	«здатність забезпечувати надійність, безпеку, доступність та ефективність банківських послуг» [9, с. 63]	якість послуг, надійність
Погореленко Н., Сидоренко О.	«здатність ефективно розподіляти ресурси та поглинати шоки без шкоди системі та економіці» [10]	розподіл ресурсів, шоки
Момотюк Л. Є.	«відсутність фінансової нестабільності, яка негативно впливає на економіку та фінансову систему» [11, с. 95]	негативні прояви нестабільності

Джерело: узагальнено автором

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що в сучасній науковій літературі сформувалося кілька взаємопов'язаних, але методологічно різних підходів до розуміння фінансової стабільності. Вони відображають різні аспекти

цього складного економічного явища – від оцінки фінансових результатів діяльності окремих банків до системного бачення стійкості всього банківського сектору, його здатності протидіяти ризикам, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та забезпечувати безперервне виконання своїх ключових функцій. Така різноманітність підходів свідчить про багатогранність поняття фінансової стабільності та відсутність єдиної загальноприйнятої його інтерпретації. На рисунку 1.1 узагальнено основні підходи щодо визначення поняття фінансової стабільності.

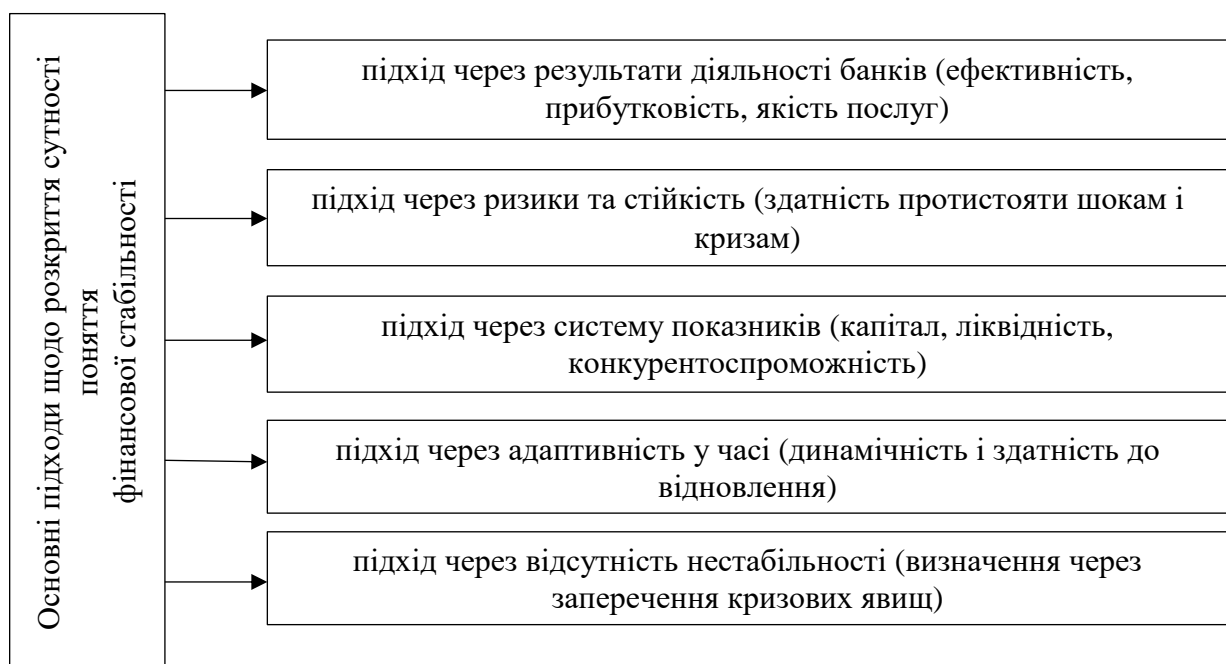

Рисунок 1.1 – Основні підходи щодо розкриття сутності фінансової стабільності

Джерело: узагальнено на основі [2-11]

Таким чином, сучасна наукова думка не має єдиного підходу до визначення фінансової стабільності. Найбільш комплексними є ризик-орієнтований та динамічний підходи, оскільки вони враховують як внутрішні, так і зовнішні чинники, а також здатність системи до адаптації та відновлення в умовах кризових явищ.

Фінансова стабільність є одним із ключових показників, що дозволяє комплексно оцінити стан і ефективність функціонування банківської системи. У

наукових дослідженнях простежується відсутність єдиного підходу до трактування поняття «фінансова стабільність банківської системи», що зумовлено його багатомірністю та складністю.

У «Банківській енциклопедії» за редакцією Арбузова С., Колобова Ю., Міщенко В. та Науменкової С. зазначено, що фінансова стабільність банківської системи є комплексною характеристикою її стану, за якої забезпечується реалізація її функцій в економіці держави, підтримується рівновага, а також здатність системи відновлюватися після кризових явищ і зовнішніх шоків [12, с. 416]. Автори підкреслюють, що стабільність проявляється через збалансованість елементів системи, її надійність та здатність тривалий час зберігати рівновагу, однак не деталізують інструменти досягнення такого стану.

Водночас автори наголошують, що в науковій практиці терміни «стабільність» та «стійкість» використовуються як взаємозамінні, хоча традиційно перший застосовується на макрорівні, а другий – на рівні окремих фінансових інститутів [12, с. 417]. Однак, Аванесова Н., Бакало І. заперечують таке чітке розмежування, аргументуючи, що фінансова стабільність може бути властива як системі в цілому, так і окремим банкам, особливо системно важливим установам [13].

У цьому контексті Дзюблюк О. та Михайлюк Р. розглядають фінансову стійкість банку як його здатність витримувати критичні рівні непередбачуваних витрат, зберігаючи ефективність діяльності, тоді як фінансову стабільність пов'язують із довгостроковою здатністю знижувати такі витрати та відновлювати рівновагу [14, с. 29]. Такий підхід акцентує увагу на внутрішній адаптивності банку, однак не виходить за межі мікрорівня.

Натомість Селюченко Н., Радченко В. розглядають фінансову стабільність банківської системи як її здатність ефективно виконувати функції фінансового посередництва, протистояти дестабілізуючим факторам і мінімізувати їх вплив на економіку [15]. У цьому визначенні підкреслюється системний характер стабільності, однак недостатньо розкрито механізми її забезпечення.

Колесніченко А., Литвинов І. акцентує увагу на фінансовій стабільності окремого банку, визначаючи її як здатність безперервно функціонувати, підтримуючи оптимальні рівні ліквідності, платоспроможності та прибутковості за прийняттого рівня ризику [16]. Це трактування орієнтоване переважно на мікрорівень.

Досить поширеним є підхід, згідно з яким фінансова стабільність ототожнюється з відсутністю кризових явищ або дисбалансів у фінансовій системі. У цьому контексті Федішин М., Чеботар О. визначають її як стан, за якого фінансова система не чинить негативного впливу на економічну активність [17, с. 168]. Проте такий підхід є надто узагальненим і не відображає активної ролі інституцій у забезпеченні стабільності.

Окремі автори, зокрема Вінниченко О., Гудзь А., розглядають фінансову стабільність як динамічний стан, за якого фінансові потрясіння не порушують ефективного розподілу ресурсів і функціонування платіжної системи [18, с. 220]. Це трактування є більш наближеним до сучасного розуміння, але також потребує конкретизації інструментального забезпечення.

Узагальнюючи наведені підходи, можна виділити декілька основних концептуальних напрямів трактування фінансової стабільності банківської системи:

– інституційно-результативний підхід ґрунтується на розумінні фінансової стабільності через ефективність виконання банківською системою своїх основних функцій та досягнення позитивних фінансових результатів. У межах цього підходу стабільність розглядається як здатність банків забезпечувати прибуткову діяльність, виконувати функції фінансового посередництва, підтримувати платоспроможність і ліквідність, а також задовольняти потреби клієнтів та економіки в цілому. Основний акцент робиться на результативності функціонування системи та якості виконання нею економічної ролі;

– ризикорієнтований підхід зосереджується на здатності банківської системи протидіяти різноманітним ризикам і шокам, як внутрішнього, так і зовнішнього походження. У цьому контексті фінансова стабільність

розглядається як стійкість до кризових явищ, здатність мінімізувати негативні наслідки фінансових потрясінь та забезпечувати безперервність функціонування навіть у несприятливих умовах. Особлива увага приділяється управлінню кредитними, ринковими, валютними та ліквідними ризиками;

– системно-структурний підхід передбачає оцінювання фінансової стабільності банківської системи через сукупність взаємопов'язаних показників і характеристик банківської системи. До них належать рівень капіталізації, ліквідність, прибутковість, якість активів, конкурентоспроможність, а також структурні особливості ринку банківських послуг. У межах цього підходу банківська система розглядається як цілісна структура, стабільність якої залежить від збалансованості та взаємодії її елементів;

– динаміко-адаптивний підхід акцентує увагу на здатності банківської системи змінюватися та пристосовуватися до нових умов зовнішнього середовища. Фінансова стабільність у цьому випадку трактується як динамічний стан, що забезпечує підтримання рівноваги в часі, швидке відновлення після кризових впливів та адаптацію до економічних трансформацій. Важливим є не лише збереження стабільності, а й здатність до її відтворення та зміцнення.

– негативно-описовий підхід базується на визначенні фінансової стабільності через відсутність ознак нестабільності. У цьому випадку увага зосереджується на недопущенні кризових явищ, дисбалансів, втрати ліквідності чи платоспроможності. Стабільність розглядається як стан, у якому фінансова система функціонує без суттєвих порушень і деструктивних процесів, що можуть негативно впливати на економіку.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що фінансова стабільність банківської системи є багатовимірною категорією, яка поєднує функціональний, ризиковий, системний та адаптивний аспекти. Вона відображає не лише поточний стан рівноваги, а й здатність банківської системи до саморегуляції, протидії кризам та забезпечення безперервного виконання ключових функцій фінансового посередництва в економіці.

Банківська система України в умовах воєнного стану функціонує під впливом комплексу взаємопов'язаних ризиків, які доцільно поділяти на зовнішні та внутрішні. Їхня сукупна дія формує багатовимірний виклик для забезпечення фінансової стабільності банків, що проявляється у зростанні вразливості до загроз, підвищенні ризиків ліквідності, капіталу та якості активів.

Серед зовнішніх ризиків визначальним є фактор геополітичної нестабільності, зумовлений повномасштабною збройною агресією РФ. Воєнні дії безпосередньо впливають на платоспроможність позичальників, погіршують якість кредитного портфеля банків і призводять до зростання частки проблемних активів. Водночас зниження інвестиційної активності та відтік капіталу обмежують можливості банків щодо нарощення ресурсної бази та активних операцій [19].

Суттєвим чинником підтримки фінансової стабільності банківського сектору є зовнішня фінансова допомога від міжнародних партнерів. Ці ресурси забезпечують макрофінансову стабільність, підтримують платіжний баланс і сприяють стабільності валютного ринку. Водночас залежність від зовнішніх надходжень формує ризики для банківської системи: затримки або скорочення обсягів фінансування можуть спричинити дефіцит ліквідності в економіці, підвищення вартості ресурсів та зниження довіри до фінансових інститутів [20, с. 10].

Окрему загрозу становлять інфляційні процеси та валютна волатильність. Коливання обмінного курсу гривні підвищує валютний ризик банків, особливо за наявності дисбалансу між валютними активами та зобов'язаннями. Інфляційний тиск, своєю чергою, впливає на процентні ставки, знижує реальні доходи населення та бізнесу, що ускладнює обслуговування кредитів і посилює кредитний ризик. У результаті банки змушені формувати додаткові резерви, що знижує їхню прибутковість і капіталізацію.

Важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності банків відіграє зовнішнє фінансування та валютна підтримка, а також ефективна монетарна політика Національного банку України. Регулятор застосовує інструменти

процентної політики, валютні інтервенції та механізми рефінансування банків, що дозволяє підтримувати їхню ліквідність, стримувати панічні настрої на ринку та забезпечувати безперервність банківських операцій навіть в умовах кризи.

Ключовим елементом стабільності банківської системи є також достатній рівень міжнародних резервів. Вони виконують функцію захисного буфера, який дозволяє Національному банку України згладжувати різкі коливання валютного курсу, підтримувати стабільність банківської ліквідності та забезпечувати виконання зовнішніх зобов'язань держави. Стабільний рівень резервів підвищує довіру до банківської системи з боку вкладників і міжнародних інвесторів, що є критично важливим для запобігання відтоку депозитів і збереження фінансової рівноваги.

До внутрішніх ризиків, що безпосередньо впливають на фінансову стабільність банківської системи України в умовах воєнного стану, належить комплекс факторів, пов'язаних як із погіршенням стану реального сектору економіки, так і з внутрішніми викликами функціонування самих банків.

Насамперед варто відзначити суттєве зниження платоспроможності населення та бізнесу. Руйнування виробничої та соціальної інфраструктури, скорочення економічної активності, втрата робочих місць і вимушена міграція населення призводять до зменшення доходів позичальників. У таких умовах значно зростає ймовірність невиконання кредитних зобов'язань, особливо в секторі малого та середнього бізнесу. Це безпосередньо погіршує якість кредитного портфеля банків, підвищує частку непрацюючих кредитів і змушує фінансові установи формувати додаткові резерви, що негативно впливає на їхню капіталізацію та фінансові результати [21, с. 18].

Важливим внутрішнім викликом є також операційні ризики. Воєнні дії спричинили знищення або пошкодження банківської інфраструктури, зокрема відділень і сервісних центрів. Додатково ситуацію ускладнюють перебої з енергопостачанням, зв'язком та логістикою, а також переміщення персоналу і клієнтів. Усе це змушує банки інвестувати значні ресурси у забезпечення безперервності діяльності, розвиток дистанційних каналів обслуговування та

резервних систем, що підвищує їхні витрати і впливає на ефективність роботи.

Окрему загрозу становить зростання кіберризиків. В умовах війни банківська система стає однією з ключових цілей кібератак, що потребує постійного вдосконалення систем захисту інформації та інфраструктури. Збільшення витрат на кібербезпеку є необхідною умовою збереження довіри клієнтів, однак водночас створює додаткове фінансове навантаження на банки.

Зазначені внутрішні чинники тісно пов'язані з ключовими видами фінансових ризиків, що визначають стійкість банківської системи. Зокрема, макроекономічний ризик відображає загальний стан економіки, фіскальної сфери та зовнішнього сектору, формуючи базове середовище для функціонування банків. Його погіршення призводить до посилення кредитного ризику як у сегменті домогосподарств, так і корпоративного сектору, що проявляється у зростанні обсягів проблемної заборгованості та необхідності формування резервів [22, с. 26].

Паралельно зростає ризик достатності капіталу, оскільки втрати від кредитних операцій і зниження прибутковості обмежують можливості банків підтримувати належний рівень власного капіталу. Ризик прибутковості також набуває особливої актуальності: в умовах скорочення кредитування, зростання витрат і необхідності резервування банки стикаються зі зниженням чистого фінансового результату.

Не менш важливим є ризик ліквідності, який відображає здатність банків своєчасно виконувати свої зобов'язання перед вкладниками та кредиторами. В умовах невизначеності та можливих панічних настроїв на ринку навіть незначні шоки можуть спричинити відтік коштів, що вимагає від банків підтримання достатнього запасу ліквідних активів. Водночас валютний ризик залишається актуальним через коливання обмінного курсу, які впливають на баланс активів і зобов'язань банків та їхню загальну фінансову стійкість.

В таблиці 1.2 згруповані основні зовнішні та внутрішні ризики, що впливають на фінансову стабільність банківської системи, які охарактеризовані через їх вплив на банківську систему.

Таблиця 1.2 – Класифікація ризиків впливу на фінансову стабільність банківської системи України

Група факторів впливу	Сутність впливу на стабільність банківської системи
Зовнішні ризики	
Геополітична нестабільність	збройна агресія спричиняє зниження інвестиційної активності, відтік капіталу та погіршення якості кредитного портфеля через втрату платоспроможності позичальників
Зміна обсягів міжнародної допомоги	залежність від фінансування міжнародних партнерів створює ризики ліквідності та бюджетного дефіциту у разі затримок або скорочення підтримки
Інфляційний тиск	зростання цін знижує реальні доходи позичальників, що ускладнює обслуговування кредитів і підвищує кредитний ризик
Валютна волатильність	коливання курсу гривні підвищує валютні ризики банків, особливо при дисбалансі валютних активів і зобов'язань
Обсяг міжнародних резервів	недостатній рівень резервів обмежує можливості підтримки валютного ринку та ліквідності банківської системи
Внутрішні ризики	
Зниження платоспроможності населення та бізнесу	призводить до зростання непрацюючих кредитів, необхідності формування резервів і втрати прибутковості банків
Операційні ризики	руйнування інфраструктури, перебої з енергопостачанням і міграція персоналу підвищують витрати банків і ускладнюють безперервність діяльності
Кіберризики	зростання кібератак вимагає додаткових витрат на захист та створює загрозу стабільності банківських операцій
Макроекономічний ризик	погіршення стану економіки впливає на всі аспекти діяльності банків, зокрема кредитування та ліквідність
Кредитний ризик	зростання частки проблемних кредитів і потреба у формуванні резервів знижує фінансову стійкість банків
Ризик достатності капіталу	втрати та резервування обмежують здатність банків підтримувати необхідний рівень капіталу
Ризик прибутковості	зниження доходів і зростання витрат зменшують чистий прибуток банків
Ризик ліквідності	невідповідність валютної структури активів і зобов'язань посилює вразливість банків до курсових змін

Джерело: узагальнено на основі [20-22]

Отже, фінансова стабільність банківської системи України в умовах воєнного стану формується під комплексним впливом як зовнішніх, так і внутрішніх ризиків, які взаємно підсилюють один одного. Зовнішні чинники, зокрема геополітична нестабільність, залежність від міжнародної фінансової підтримки та коливання глобальних ринків, визначають макрофінансове

середовище функціонування банків. Водночас внутрішні ризики, пов'язані зі зниженням платоспроможності позичальників, погіршенням якості активів, зростанням витрат і підвищенням вимог до капіталу та ліквідності, безпосередньо впливають на стійкість банківських установ.

У цих умовах ключову роль у підтриманні стабільності відіграє Національний банк України, який завдяки гнучкій монетарній та регуляторній політиці забезпечує належний рівень ліквідності, стримує інфляційні процеси та сприяє безперервності функціонування банківського сектору. Водночас вирішальними передумовами збереження фінансової стійкості залишаються достатній рівень міжнародних резервів і здатність банків адаптуватися до кризових викликів. Сукупність цих заходів дозволяє банківській системі виконувати свої ключові функції навіть в умовах тривалої економічної та воєнної нестабільності.

1.2 Методичні засади та сучасні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи

Методичні засади та сучасні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи формуються під впливом зростаючої складності фінансових ринків, глобалізаційних процесів та підвищених вимог до ефективності банківського нагляду. У сучасних умовах забезпечення стабільності банківського сектору потребує не лише використання традиційних індикаторів, а й впровадження комплексних методик, що враховують широкий спектр ризиків, взаємозв'язків і зовнішніх факторів впливу. Це зумовлює необхідність системного підходу до оцінювання фінансової стійкості, який поєднує кількісні та якісні методи аналізу, сучасні економіко-математичні моделі та інструменти стрес-тестування. Відповідно, дослідження методичних засад і новітніх підходів до оцінювання фінансової стабільності банківської

системи є важливим напрямом підвищення ефективності регулювання, зміцнення довіри до банківських установ та забезпечення сталого розвитку фінансового сектору.

Оцінювання фінансової стабільності зазвичай ґрунтується на аналізі ключових показників діяльності банків. У науковій літературі проблема оцінювання фінансової стабільності банківської системи висвітлюється з різних позицій, що свідчить про її складність і багатогранність.

Так, праці за редакцією Єфименко Т. значну увагу приділено аналізу функціонування банківської системи в умовах пандемії COVID-19 із акцентом на ключових показниках фінансової стабільності – капіталізації, ліквідності, якості активів та прибутковості [23]. Автори обґрунтовують, що процеси злиття банків у період системних криз можуть негативно впливати на їхню фінансову стійкість, а також підкреслюють обмеженість застосування стрес-тестування центральним банком як універсального інструменту оцінювання.

Автори Лінтур І. та Демчик С. описують динамічний аналіз фінансових індикаторів і економічних нормативів Національного банку України, однак їхні висновки здебільшого зводяться до констатації погіршення фінансових результатів банків, зокрема зростання збитковості та зниження рівня капіталізації внаслідок погіршення якості активів під час кризових періодів [24]. Це, у свою чергу, підтверджує вразливість банківської системи до макроекономічних шоків.

Вядрова Н. запропонувала підхід до оцінювання фінансової стабільності банків на основі агрегованого індикатора, розрахованого у динаміці за тривалий період [25]. Отримані результати дозволили визначити найбільш релевантні показники впливу, однак авторка підкреслює, що достовірна оцінка фінансової стабільності банківської системи можлива лише за умови комплексного врахування всіх факторів, які її формують.

Родіонова Т. та Янко Є. використали класичний набір індикаторів фінансової стабільності для порівняльного аналізу банківських систем країн Вишеградської групи та України [26]. Побудовані економетричні моделі

дозволили зробити висновок про загальну стабільність банківських секторів за відсутності значних ризиків, однак запропоновані рекомендації, зокрема щодо залучення прямих іноземних інвестицій, мають обмежену практичну цінність без урахування внутрішніх структурних особливостей банківської системи України.

Такі автори, як Приказюк Н. та Погибіль А. запропонували використання таксономічного підходу для оцінювання фінансової стабільності банківської системи [27, с. 28]. Метод передбачає інтеграцію показників позитивного та негативного впливу з урахуванням вагових коефіцієнтів, що дозволяє мінімізувати суб'єктивність оцінювання. Результати свідчать, що високий рівень капіталізації та ліквідності сприяв збереженню стійкості банківської системи навіть у період пандемії, а регуляторна політика НБУ відіграла ключову стабілізуючу роль.

У роботі Береславської І. та Кондаурової Д. досліджуються особливості функціонування банківської системи в умовах воєнного стану та адаптацію до вимог Європейського Союзу щодо формування капіталу [28, с. 540]. Автори акцентують увагу на дотриманні пруденційних нормативів для аналізу функціонування банківського сектору. Водночас, на нашу думку, існує об'єктивна необхідність застосування комплексних методик оцінювання фінансової стабільності банківської системи, які б забезпечували всебічний і об'єктивний аналіз її стану. Такі підходи мають ґрунтуватися на поєднанні кількісних і якісних індикаторів, враховувати як внутрішні характеристики діяльності банків (капіталізацію, ліквідність, якість активів, прибутковість, ефективність управління ризиками), так і зовнішні макроекономічні та інституційні фактори. Використання комплексних методик сприятиме підвищенню точності оцінювання фінансової стабільності банківської системи, своєчасному виявленню потенційних загроз та формуванню ефективної політики банківського нагляду і регулювання.

Федишин М., Жаворонок А., Ковальчук Н. у своїх дослідженнях для оцінювання фінансової стабільності банківської системи використовують сукупність ключових індикаторів, що відображають різні аспекти діяльності

банків, а також результати стрес-тестування як інструмент перевірки стійкості до кризових шоків [29, с. 86]. Зокрема, аналіз охоплює показники капіталізації, ліквідності, якості активів, прибутковості та ризиковості операцій, що дозволяє комплексно оцінити здатність банківської системи протистояти несприятливим економічним умовам. Крім того, важливу роль у їхньому підході відіграє оцінювання результатів стрес-тестування, яке дає змогу визначити рівень вразливості банків до можливих макроекономічних потрясінь і оцінити достатність капіталу для покриття потенційних збитків. Такий підхід загалом відповідає сучасним вимогам до аналізу фінансової стабільності, однак інтерпретація отриманих результатів і сформульовані рекомендації мають дискусійний характер, з огляду на можливі суперечності із базовими принципами забезпечення фінансової стійкості банківської системи.

Рамський А. та Будніченко І. застосовують індикатори фінансової стабільності МВФ у поєднанні з економічними нормативами для оцінювання стану банків [30, с. 8]. Важливим є виділення внутрішніх і зовнішніх чинників впливу, зокрема ролі корпоративного управління та ризик-менеджменту у забезпеченні стійкості банківських установ.

Захожай В. використовує міжнародний досвід застосування статистичних моделей раннього попередження неплатоспроможності банків [31], що є важливим для формування системи превентивного нагляду. Проте отримані висновки носять загальний характер і не враховують специфіку функціонування національної банківської системи.

Окремий напрям досліджень представлений у роботі Сергієнко О., Савченко Г., Морозової Н, які застосували методи фазового аналізу для моделювання динаміки банківської системи [32, с. 29]. Це дозволило виявити складні взаємозв'язки між фінансовими результатами та структурою активів і пасивів банків, що має важливе значення для прогнозування їхньої фінансової стабільності.

Шумейко Ю., Гриценко Л., Дахер К. акцентують увагу на ролі цифровізації банківських послуг як факторі підвищення фінансової стабільності в умовах

кризових явищ [33, с. 52]. Авторами встановлено, що розвиток безготівкових розрахунків і дистанційного банкінгу сприяють підтримці стабільності функціонування банківського сектору під час пандемії та воєнного стану.

Варто також відзначити практичні підходи до оцінювання фінансової стабільності, зокрема рейтингову модель Корнилюка Р. [34]. Вона базується на комплексній оцінці стресостійкості, лояльності вкладників та експертних оцінок. Однак така методика має обмеження, пов'язані з використанням вибірки банків і залежністю результатів від середніх значень по системі, що ускладнює ідентифікацію індивідуальних ризиків.

З проведеного аналізу наукових підходів до оцінювання фінансової стабільності банківської системи варто відзначити, що в сучасній практиці використовується широкий спектр взаємодоповнюючих методів і інструментів. Зокрема, значного поширення набули рейтингові системи, які дозволяють визначати конкурентні позиції банківських установ та рівень їхньої надійності з позиції інвесторів і вкладників.

Важливе місце посідає застосування індикаторів фінансової стабільності, сформованих відповідно до міжнародних стандартів і адаптованих до особливостей національної економіки. Такі індикатори дають змогу оцінити ключові параметри стійкості банківського сектору, зокрема достатність капіталу, ліквідність, прибутковість і рівень ризиків. Окрему увагу приділяють аналізу частки непрацюючих кредитів, що є одним із найважливіших показників якості кредитного портфеля та відображає реальний рівень кредитного ризику.

Крім того, широко використовується аналіз фінансових показників банків, включаючи структуру активів і зобов'язань, рівень капіталізації, ефективність діяльності та здатність генерувати прибуток.

Суттєвим інструментом оцінювання фінансової стабільності є також стрес-тестування, яке передбачає моделювання різних сценаріїв розвитку економічної ситуації, у тому числі кризових. Це дозволяє виявляти потенційно вразливі місця банківської системи, оцінювати її здатність протистояти загрозам та своєчасно приймати ефективні управлінські й регуляторні рішення. У сукупності зазначені

підходи формують комплексну основу для глибокого та об'єктивного аналізу фінансової стабільності банківського сектору (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 – Методи оцінювання фінансової стабільності банківської системи

Метод оцінювання	Зміст та характеристика	Значення для фінансової стабільності
Рейтингові системи	Визначення позицій банків на ринку фінансових послуг на основі сукупності показників із використанням внутрішніх і зовнішніх рейтингів	Дають змогу порівнювати банки між собою, оцінювати рівень їхньої надійності, ділову репутацію та конкурентоспроможність
Індикатори фінансової стабільності (FSIs)	Сукупність спеціалізованих показників, сформованих відповідно до міжнародних стандартів (МВФ, Базельський комітет) та адаптованих до національних умов; включають аналіз частки проблемних кредитів (NPL)	Забезпечують комплексну оцінку стійкості фінансової системи, дозволяють виявляти вразливості та здійснювати моніторинг ризиків
Аналіз фінансових показників	Дослідження структури й достатності капіталу, якості активів, складу та динаміки зобов'язань, рівня прибутковості й ліквідності банків	Сприяє виявленню реальних ризиків, оцінці фінансового стану банку, його стійкості та ролі в банківській системі
Контроль за пруденційними нормативами	Моніторинг дотримання банками встановлених регулятором вимог щодо капіталу, ліквідності, кредитного ризику та інвестиційної діяльності	Підтримує макрофінансову стабільність, підвищує прозорість діяльності банків і обмежує надмірні ризики
Стрес тестування	Оцінювання стійкості банків до різних сценаріїв розвитку подій, зокрема кризових, шляхом моделювання змін у макроекономічному середовищі	Дозволяє виявляти слабкі місця банківської системи та оцінювати її здатність протистояти загрозам
Комплексний підхід	Поєднання кількісних і якісних методів аналізу з урахуванням макроекономічних факторів і специфіки діяльності банків; включає використання інтегральних показників, зокрема індексу фінансового стресу	Формує цілісне уявлення про рівень фінансової стійкості як окремих банків, так і банківської системи загалом

Джерело: [35]

Оцінювання фінансової стійкості банківської системи є ключовим завданням макропруденційного регулювання, адже саме від її рівня залежить здатність національної економіки забезпечувати безперервне та стабільне функціонування в умовах невизначеності, кризових явищ і зовнішніх шоків. Ефективна система оцінювання дозволяє своєчасно виявляти системні ризики, запобігати їх накопиченню та формувати належні управлінські й регуляторні рішення. У цьому контексті доцільно детальніше розглянути основні складові системи оцінювання фінансової стабільності банків, що застосовується Національним банком України. Вона базується на поєднанні інструментів моніторингу, аналізу та регуляторного впливу, спрямованих на забезпечення надійності банківського сектору. Одним із фундаментальних елементів такої системи є встановлення економічних нормативів, дотримання яких є обов'язковим для всіх банківських установ.

З метою забезпечення стабільної діяльності банків, їх платоспроможності та здатності своєчасно виконувати зобов'язання перед вкладниками і кредиторами, а також для мінімізації ризиків неефективного розміщення ресурсів і втрат капіталу, постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368 було затверджено «Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні» [21]. Цей нормативно-правовий акт визначає методологічні засади регулювання банківської діяльності, зокрема порядок розрахунку економічних нормативів, їх граничні значення та механізми контролю за їх дотриманням.

Методика розрахунку та нормативні значення основних економічних показників, встановлених Національним банком України, узагальнено в таблиці 1.4, що дозволяє систематизувати підходи до оцінювання фінансової стабільності банківських установ і визначити їхню роль у забезпеченні загальної стабільності банківської системи. Система економічних нормативів виступає не лише інструментом контролю, а й важливим елементом забезпечення довгострокової фінансової стабільності та стійкого розвитку банківської системи України.

Таблиця 1.4 – Економічні нормативи встановлені Національним банком України

Назва показника	Розрахунок	Нормативне значення	
Нормативи капіталу	Мінімальний розмір регулятивного капіталу (Н1)	200 млн грн	
	Норматив достатності регулятивного капіталу (H_{PK})	розраховується як відношення розміру регулятивного капіталу до сукупної експозиції під ризиком	не менше 10 %
	Норматив достатності капіталу 1 рівня (H_{K1})	відношення розміру капіталу 1 рівня до сукупної експозиції під ризиком	не менше 7,5 %
	Норматив достатності основного капіталу 1 рівня (H_{OK1})	відношення розміру основного капіталу 1 рівня до сукупної експозиції під ризиком.	не менше 5,625 %
Нормативи ліквідності	Коефіцієнт покриття ліквідністю за всіма валютами (LCR_{BB})	співвідношення високоякісних ліквідних активів до чистого очікуваного відпливу грошових коштів. Чистий очікуваний відплив грошових коштів розраховується як різницю сукупних очікуваних відпливів і сукупних очікуваних надходжень грошових коштів.	не менше 100 %
	Коефіцієнт покриття ліквідністю в іноземній валюті (LCR_B)		не менше 100 %
	Коефіцієнт чистого стабільного фінансування ($NSFR$)	співвідношення обсягу наявного стабільного фінансування (ASF) до обсягу необхідного стабільного фінансування (RSF).	не менше 100 %
Нормативи кредитного ризику	Максимальний розмір кредитного ризику одного контрагента (Н7)	співвідношення суми всіх вимог банку до контрагента або групи пов'язаних контрагентів та всіх фінансових зобов'язань, наданих банком щодо контрагента або групи пов'язаних контрагентів, до регулятивного капіталу банку	не більше 25 %
	Великі кредитні ризику (Н8)	співвідношення суми всіх великих кредитних ризиків щодо контрагентів, груп пов'язаних контрагентів, усіх пов'язаних з банком осіб до регулятивного капіталу банку	не більше 8-кратного розміру РК
	Максимальний розмір кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9)	співвідношення сукупної суми всіх вимог банку до пов'язаних з ним осіб та суми всіх фінансових зобов'язань, наданих банком щодо пов'язаних із ним осіб, до загального розміру капіталу 1-го та 2-го рівнів, зменшеного на балансову вартість активів	не більше 25 %
Нормативи інвестування	Інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11)	співвідношення розміру коштів, які інвестуються на придбання акцій (паїв, часток) та інвестиційних сертифікатів окремо за кожною установою, до статутного капіталу банку	не більше 15 %
	Загальна сума інвестування (Н12)	співвідношення суми коштів, що інвестуються на придбання акцій та інвестиційних сертифікатів будь-якої юридичної особи, до статутного капіталу банку	не більше 60%

Ключовим чинником забезпечення фінансової стабільності банківської системи є достатній рівень капіталізації, який визначає здатність банківських установ ефективно функціонувати, виконувати свої зобов'язання та витримувати конкурентний тиск на фінансовому ринку. В Україні підходи до регулювання капіталу зазнавали змін у напрямі адаптації до макроекономічних умов і вимог до фінансового ринку. Зокрема, Національний банк України коригував мінімальні вимоги до регулятивного капіталу банківських установ, що було закріплено змінами до Закону України «Про банки і банківську діяльність» [37]. Подальше вдосконалення регуляторної бази спрямоване на поступове наближення до європейських стандартів капіталізації з урахуванням особливостей національної економіки та рівня її фінансової стабільності.

Важливим етапом розвитку регуляторного середовища стало впровадження оновлених вимог, які набрали чинності 5 серпня 2024 року [37]. Вони передбачають перехід банківських установ до трирівневої структури капіталу, що включає основний капітал першого рівня, додатковий капітал першого рівня та капітал другого рівня. Така структура спрямована на підвищення якості капітальної бази банків та зміцнення їхньої здатності покривати можливі збитки, що є важливою передумовою забезпечення фінансової стабільності.

Системні зміни у вимогах до капіталу супроводжуються посиленням нормативного регулювання його достатності, що сприяє формуванню більш стійкої банківської системи. Підвищення ролі капіталу як буфера для покриття ризиків особливо актуалізується в умовах макроекономічної нестабільності, воєнних викликів та зниження інвестиційної активності, коли здатність банківської системи до самостійного поглинання шоків набуває критичного значення.

Не менш важливим елементом забезпечення фінансової стабільності є регулювання ліквідності банківських установ. Стабільний рівень ліквідності гарантує своєчасне виконання банками своїх зобов'язань, що безпосередньо впливає на довіру до банківської системи та стійкість фінансового сектору

загалом. Сучасні підходи до оцінювання ліквідності базуються на міжнародних стандартах, зокрема запровадженні показників LCR (коефіцієнт покриття ліквідності) та NSFR (коефіцієнт чистого стабільного фінансування), які дозволяють комплексно оцінювати здатність банків протистояти коротко- та довгостроковим ризикам ліквідності.

Впровадження зазначених нормативів є складовою посилення макропруденційної політики, спрямованої на зниження системних ризиків та підвищення стійкості банківського сектору. Водночас важливим напрямом регулювання залишається управління кредитним ризиком, зокрема обмеження концентрації кредитних портфелів і пов'язаних ризиків. Встановлення відповідних нормативів спрямоване на недопущення надмірної концентрації кредитування та зменшення потенційних втрат у разі погіршення економічної кон'юнктури.

У сукупності регуляторні вимоги до капіталу, ліквідності та кредитного ризику формують цілісну систему забезпечення фінансової стабільності банківської системи. Вони сприяють підвищенню її стійкості до внутрішніх і зовнішніх шоків, зміцненню довіри до банківських установ та підтриманню загальної макроекономічної рівноваги.

Таким чином, економічні нормативи виступають важливим інструментом пруденційного нагляду, оскільки встановлюють чіткі межі допустимого рівня ризиків у діяльності банків незалежно від їхнього розміру, структури власності чи спеціалізації. Вони охоплюють ключові аспекти функціонування банків, зокрема достатність капіталу, ліквідність, кредитний ризик, інвестування та валютну позицію. Дотримання цих нормативів сприяє підвищенню прозорості банківської діяльності, зміцненню довіри до фінансової системи та забезпеченню її стійкості. Контроль за дотриманням пруденційних нормативів відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності, оскільки встановлює допустимі межі ризику та сприяє підтриманню макрофінансової рівноваги.

2 АНАЛІТИКО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

2.1 Аналіз фінансової стабільності банківської системи України та фінансово-господарської діяльності АТ «Ощадбанк»

Аналіз фінансової стабільності банківської системи України у 2021-2025 роках дозволяє відзначити стабільно високий рівень платоспроможності, поступове зміцнення капітальної бази банківської системи України та її фінансової стійкості. Власний капітал банку є одним із детермінуючих показників його фінансової стійкості та стабільності, виходячи із самої суті специфіки банківської сфери діяльності. В таблиці 2.1 наведено аналіз ліквідності банківської системи України за коефіцієнтом покриття ліквідністю (LCR) у 2021-2025 роках.

Таблиця 2.1 – Ліквідність банківської системи України за коефіцієнтом покриття ліквідністю у 2021-2025 роки

Показники	Роки				
	2021	2022	2023	2024	2025
LCR у національній валюті (мінімальне значення), %	163	169	199	165	136
LCR у національній валюті (медіана), %	242	306	373	302	320
LCR у національній валюті (максимальне значення), %	1559	1232	1425	1176	1079
LCR в іноземній валюті (мінімальне значення), %	116	150	130	125	156
LCR в іноземній валюті (медіана), %	235	272	335	369	352
LCR в іноземній валюті (максимальне значення), %	1224	2090	925	1141	1393

Джерело: побудовано за даними НБУ [38]

Аналіз показників коефіцієнта покриття ліквідності (LCR) у національній та іноземній валюті за 2021-2025 роки свідчить про високий рівень ліквідності банківської системи України. За нормативного значення 100 % усі показники суттєво його перевищують, що вказує на наявність значного запасу ліквідності. Мінімальні значення LCR у національній валюті протягом усього періоду залишалися вищими за норматив (136-199 %), що підтверджує здатність навіть найменш ліквідних банків виконувати свої зобов'язання. Водночас максимальні значення показника значно перевищують середні, що вказує на нерівномірний розподіл ліквідності між банками. Подібна тенденція спостерігається і щодо LCR в іноземній валюті: всі значення перевищують нормативне та характеризується зростанням в динаміці. Це підтверджує достатній рівень валютної ліквідності та стійкість банків до зовнішніх загроз. Банківська система України характеризується високим рівнем ліквідності, що є важливою передумовою її фінансової стабільності.

Достатність власного капіталу є одним із детермінуючих показників фінансової стабільності банківської системи (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Динаміка регулятивного капіталу та нормативів достатності капіталу банківської системи України у 2021–2025 роки

Показники	Роки				
	2021	2022	2023	2024	2025
Регулятивний капітал, млрд грн	213,3	210,4	269,8	267,5	275,8
Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу, %	21,44	19,16	25,41	–	–
Норматив достатності основного капіталу, %	14,45	13,08	14,67	–	–
Норматив достатності капіталу 1 рівня (K ₁), %	–	–	–	17,01	14,79
Норматив достатності основного капітал 1 рівня (НК1), %	–	–	–	17,00	14,79
Норматив достатності регулятивного капіталу (Н _{рк}), %	–	–	–	17,43	15,08

Джерело: побудовано за даними НБУ [38]

Аналіз показників капіталу банківської системи України за 2021-2025 роки свідчить про загалом достатній рівень капіталізації та поступове посилення фінансової стійкості банківського сектору. Обсяг регулятивного капіталу протягом досліджуваного періоду демонструє тенденцію до зростання: після незначного зниження у 2022 році він суттєво збільшився у 2023 році та надалі утримується на високому рівні, досягнувши максимального значення у 2025 році. Це свідчить про здатність банківської системи адаптуватися до складних економічних умов і нарощувати капітальну базу.

Показники достатності капіталу також перебувають на відносно високому рівні. У 2021-2023 роках норматив достатності регулятивного капіталу коливався в межах 19–25 %, що суттєво перевищує мінімальні регуляторні вимоги та вказує на наявність значного запасу фінансової міцності. Аналогічна ситуація спостерігається і щодо нормативу достатності основного капіталу, який залишався стабільним і достатнім для покриття ризиків.

Починаючи з 2024 року, відбувається перехід до оновленої структури капіталу відповідно до сучасних регуляторних вимог, що відображається у запровадженні нових нормативів (K_1 , N_{K1} , N_{PK}). Їх значення також перевищують мінімально допустимі рівні, що підтверджує належний рівень капіталізації банків та їхню здатність забезпечувати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі. У цілому, наведені показники свідчать про те, що банківська система України має достатній запас капіталу для покриття ризиків і підтримання стабільності, навіть в умовах підвищеної економічної невизначеності.

Оцінка рівня рентабельності та стабільності банківської системи передбачає аналіз ROA (рентабельність активів) та ROE (рентабельність капіталу) (рисунок 2.1).

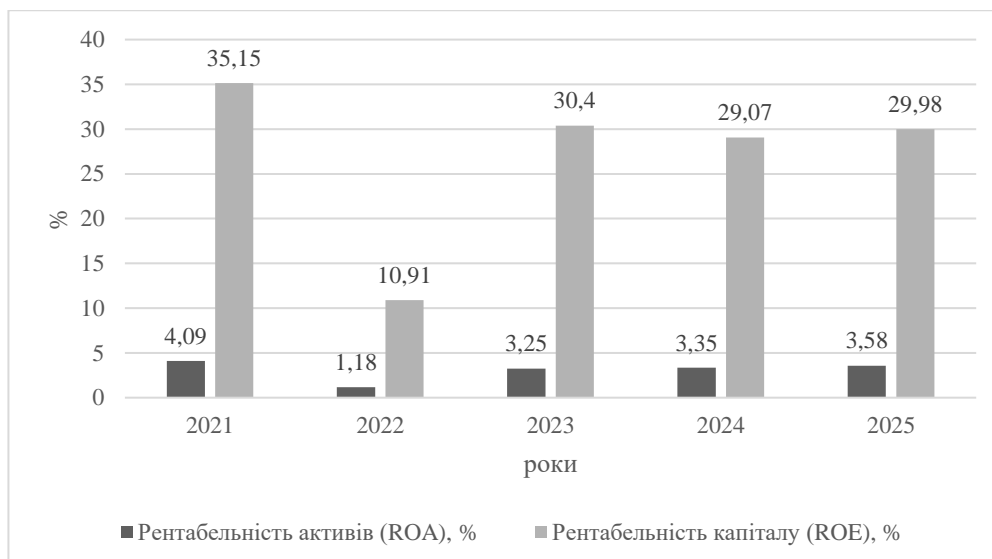

Рисунок 2.1 – Динаміка рентабельності активів та капіталу банків України в 2021-2025 роки

Джерело: побудовано за даними НБУ [38]

У 2021 році спостерігається відносно високе значення ROE (35,15%) при помірному рівні ROA (4,09%), що свідчить про ефективне використання власного капіталу банками. Однак уже в 2022 році відбувається різке зниження обох показників (ROA – до 1,18%, ROE – до 10,91%), що може вказувати на суттєві кризові ситуації в економічному середовищі, погіршення якості активів і зростання ризиків. Така динаміка є сигналом ослаблення фінансової стабільності банківської системи. Починаючи з 2023 року, ситуація поступово стабілізується: ROA зростає до 3,25%, а ROE – до 30,4%. Це свідчить про відновлення прибутковості банків та адаптацію до нових економічних умов. У 2024-2025 роках показники демонструють відносну стабільність: ROA коливається в межах 3,35-3,58%, а ROE – близько 29-30%. Така тенденція є ознакою збалансованого функціонування банківського сектору, де прибутковість підтримується без надмірного зростання ризиків.

Загалом, динаміка показників дозволяє зробити висновок, що після кризового спаду у 2022 році банківська система змогла відновити свою фінансову стабільність. Стабілізація ROA на рівні понад 3% та ROE близько 30% свідчить про достатню ефективність управління активами і капіталом, що є

важливою передумовою довгострокової фінансової стабільності. Водночас відсутність різких коливань у 2024-2025 роках вказує на зниження вразливості до зовнішніх кризових явищ і формування більш стійкої банківської системи.

Для дослідження фінансового стану АТ «Ощадбанк», в роботі здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності установи в розрізі її активних та пасивних операцій. Дані для аналізу отримано з фінансової звітності АТ «Ощадбанк», яка є у відкритому доступі на сайті НБУ та наведена в додатках А-В.

Таблиця 2.3 – Аналіз динаміки активів АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки

Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (приріст/зменшення) (+,-) у тис. грн		Відносне відхилення (приріст/зменшення) (+,-) у %:	
	2023	2024	2025	2024 р. до 2023 р.	2025 р. до 2024 р.	2024 р. до 2023 р.	2025 р. до 2024 р.
Грошові кошти та їх еквіваленти	35844445	45503290	49413513	9658845	3910223	26,95	8,59
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	48969137	22088961	13959651	-26880176	-8129310	-54,89	-36,80
Кошти в інших банках	27234593	23145445	33932022	-4089148	10786577	-15,01	46,60
Кредити та заборгованість клієнтів	89109019	111082518	128196525	21973499	17114007	24,66	15,41
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9530103	446949	34266	-9083154	-412683	-95,31	-92,33
Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю	114948440	205122059	256192790	90173619	51070731	78,45	24,90
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	24800	24800	24800	0	0	0,00	0,00
Інвестиційна нерухомість	542598	559117	19415	16519	-539702	3,04	-96,53
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	62772	5000456	500493	4937684	-4499963	7866,06	-89,99
Відстрочений податковий актив	1538642	297295	364403	-1241347	67108	-80,68	22,57
Основні засоби та нематеріальні активи	12673950	14559325	19898256	1885375	5338931	14,88	36,67
Інші фінансові активи	1891134	2740979	2562847	849845	-178132	44,94	-6,50
Інші активи	3319426	5851785	9548638	2532359	3696853	76,29	63,17
Чисті активи, всього	345689060	436422978	514647618	90733918	78224640	26,25	17,92

Джерело: побудовано та пороховано за даними [38]

Аналіз динаміки активів АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки свідчить про загальну тенденцію до зростання обсягів активів із одночасною зміною їх структури. Загальний обсяг чистих активів банку зріс з 345689060 тис. грн у 2023 році до 436422978 тис. грн у 2024 році та до 514647618 тис. грн у 2025 році. Абсолютне зростання у 2024 році порівняно з 2023 роком становило 90733918 тис. грн (26,25 %), а у 2025 році порівняно з 2024 роком – 78224640 тис. грн (17,92 %). Це свідчить про стійке нарощення ресурсної бази банку, хоча темпи приросту дещо сповільнюються.

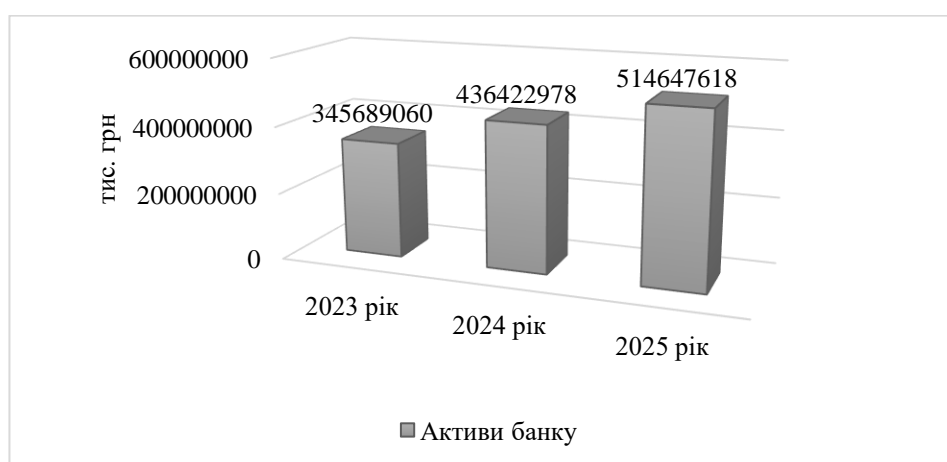

Рисунок 2.2 – Динаміка активів АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки

Джерело: побудовано за даними таблиці 2.3

У структурі активів суттєво зросли грошові кошти та їх еквіваленти: у 2024 році вони збільшилися на 9658845 тис. грн (26,95 %), а у 2025 році – ще на 3910223 тис. грн (8,59 %). Така динаміка може свідчити про підвищення ліквідності банку. Значне зростання спостерігається за статтею кредитів та заборгованості клієнтів: приріст у 2024 році становив 21973499 тис. грн (24,66 %), а у 2025 році – 17114007 тис. грн (15,41 %), що вказує на розширення кредитної діяльності банку.

Найбільший внесок у зростання активів забезпечили цінні папери, що обліковуються за амортизованою собівартістю: у 2024 році їх обсяг зріс на 90173619 тис. грн (78,45 %), а у 2025 році – ще на 51070731 тис. грн (24,90 %). Це

свідчить про переорієнтацію банку на більш стабільні та прогнозовані фінансові інструменти.

Водночас спостерігається суттєве скорочення окремих складових активів. Зокрема, фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, зменшилися у 2024 році на 26880 176 тис. грн (-54,89 %) та у 2025 році ще на 8129310 тис. грн (-36,80 %). Також різко скоротилися цінні папери, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід: у 2024 році зменшення становило 9083154 тис. грн (-95,31 %), а у 2025 році – ще 412683 тис. грн (-92,33 %). Такі зміни відображають зниження частки активів, чутливих до ринкових коливань.

Кошти в інших банках у 2024 році зменшилися на 4089148 тис. грн (-15,01 %), однак у 2025 році зросли на 10786577 тис. грн (46,60 %), що свідчить про зміну підходів до міжбанківських операцій. Інші активи також демонструють стабільне зростання: у 2024 році – на 2532359 тис. грн (76,29 %), у 2025 році – на 3696853 тис. грн (63,17 %), що може бути пов'язано з розширенням операційної діяльності.

Окремі статті мають нестабільну динаміку. Зокрема, дебіторська заборгованість щодо податку на прибуток різко зросла у 2024 році на 4937684 тис. грн (7866,06 %), а у 2025 році зменшилася на 4499963 тис. грн (-89,99 %). Відстрочений податковий актив у 2024 році скоротився на 1241347 тис. грн (-80,68 %), але у 2025 році зріс на 67108 тис. грн (22,57 %). Інвестиційна нерухомість у 2025 році значно зменшилася на 539702 тис. грн (-96,53 %), що свідчить про суттєве скорочення цієї складової.

Основні засоби та нематеріальні активи демонструють стабільне зростання: у 2024 році – на 1885375 тис. грн (14,88 %), у 2025 році – на 5338931 тис. грн (36,67 %), що може вказувати на інвестиції у розвиток інфраструктури банку.

Загалом, динаміка активів банку характеризується зростанням їх загального обсягу та зміною структури на користь більш стабільних і менш ризикованих інструментів.

В таблиці 2.4 здійснено аналіз динаміки зобов'язань АТ «Ощадбанк» в 2023-2025 роках.

Таблиця 2.4 – Аналіз динаміки зобов'язань АТ «Ощадбанк» за 2023-2025

роки

Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (приріст/зменшення) (+,-) у тис. грн		Відносне відхилення (приріст/зменшення) (+,-) у %	
	2023	2024	2025	2024 р. до 2023 р.	2025 р. до 2024 р.	2024 р. до 2023 р.	2025 р. до 2024 р.
	Кошти банків	1641460	431848	536342	-1209612	104494	-73,69
Кошти клієнтів	298970130	374329879	442866266	75359749	68536387	25,21	18,31
Інші залучені кошти	7022396	9744127	13067558	2721731	3323431	38,76	34,11
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	2953480	328810	660000	-2624670	331190	-88,87	100,72
Відстрочені податкові зобов'язання	673268	638381	590718	-34887	-47663	-5,18	-7,47
Резерви за зобов'язаннями	939501	1284526	1195699	345025	-88827	36,72	-6,92
Інші фінансові зобов'язання	2709961	5119543	5211053	2409582	91510	88,92	1,79
Інші зобов'язання	1819180	2526471	3172310	707291	645839	38,88	25,56
Субординований борг	250816	0	0	-250816	0	-100,00	0,00
Усього зобов'язань	316980191	394403585	467299947	77423394	72896362	24,43	18,48

Джерело: побудовано та пораховано за даними [38]

Аналіз динаміки зобов'язань АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки свідчить про їх стале зростання, що узгоджується із загальною тенденцією розширення діяльності банку. Загальний обсяг зобов'язань збільшився з 316980191 тис. грн у 2023 році до 394403585 тис. грн у 2024 році та до 467299947 тис. грн у 2025 році. Абсолютний приріст у 2024 році становив 77423394 тис. грн, або 24,43 %, тоді як у 2025 році – 72896362 тис. грн, або 18,48 %. Це свідчить про збереження позитивної динаміки, хоча темпи зростання дещо уповільнюються (рисунок 2.3).

Найбільшу частку у структурі зобов'язань традиційно займають кошти клієнтів, які демонструють стабільне зростання: з 298970130 тис. грн у 2023 році до 374329879 тис. грн у 2024 році та до 442866266 тис. грн у 2025 році. Абсолютний приріст у 2024 році становив 75359749 тис. грн (25,21%), а у 2025 році – 68536387 тис. грн (18,31 %). Така динаміка вказує на розширення ресурсної бази за рахунок залучення коштів клієнтів, що є ключовим джерелом фінансування банківської діяльності.

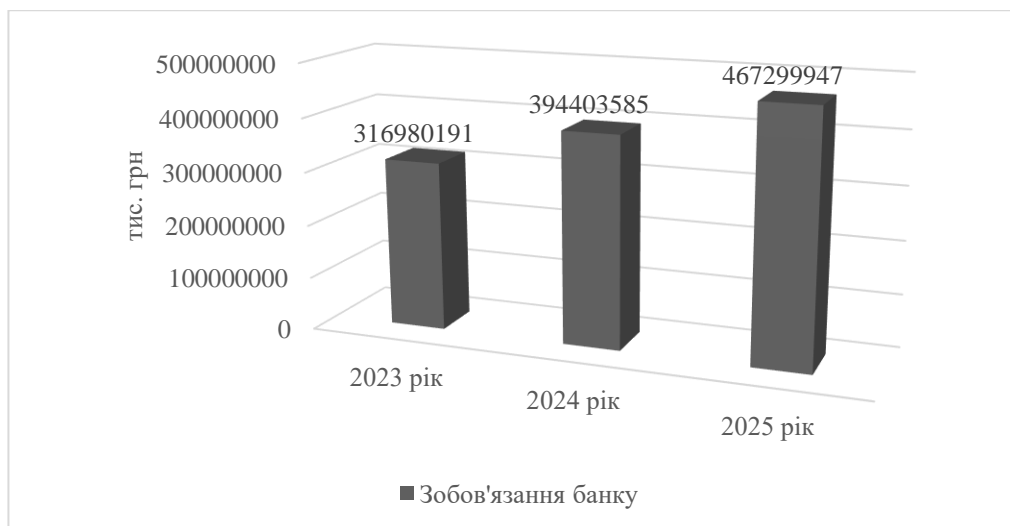

Рисунок 2.3 – Динаміка зобов'язань АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки

Джерело: побудовано за даними таблиці 2.4

Інші залучені кошти також зростають: у 2024 році їх обсяг збільшився на 2721731 тис. грн (38,76 %), а у 2025 році – ще на 3323431 тис. грн (34,12 %). Це свідчить про активізацію залучення альтернативних джерел фінансування. Подібна тенденція спостерігається і щодо інших фінансових зобов'язань, які зросли у 2024 році на 2409582 тис. грн (88,92 %), а у 2025 році – на 91510 тис. грн (1,79 %), що вказує на суттєве розширення у 2024 році та подальшу стабілізацію.

Кошти банків мають нестабільну динаміку: у 2024 році вони зменшилися на 1209612 тис. грн (-73,67 %), проте у 2025 році зросли на 104494 тис. грн (24,20 %). Це може відображати зміну обсягів міжбанківського фінансування. Інші зобов'язання також демонструють зростання: у 2024 році – на 707291 тис. грн (38,88 %), у 2025 році – на 645839 тис. грн (25,57 %), що свідчить про поступове збільшення супутніх зобов'язань банку.

Резерви за зобов'язаннями у 2024 році зросли на 345 025 тис. грн (36,73 %), однак у 2025 році зменшилися на 88827 тис. грн (-6,91 %), що може вказувати на перегляд оцінок ризиків або зміну структури зобов'язань. Відстрочені податкові зобов'язання поступово скорочуються: у 2024 році – на 34887 тис. грн (-5,18 %),

у 2025 році – на 47663 тис. грн (-7,47 %), що відображає відповідні зміни у податковому обліку.

Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток мають різко виражену динаміку: у 2024 році вони зменшилися на 2624670 тис. грн (-88,86 %), а у 2025 році зросли на 331190 тис. грн (100,72 %). Така варіативність свідчить про суттєві коливання у розрахунках податкових платежів. Субординований борг у 2024 році повністю відсутній (зменшення на 250816 тис. грн, або -100%) і не змінюється у 2025 році, що означає припинення використання цього джерела фінансування.

В таблиці 2.5 здійснено аналіз власного капіталу АТ «Ощадбанк» у 2023-2025 роках.

Таблиця 2.5 – Аналіз динаміки власного капіталу АТ «Ощадбанк» в 2023-2025 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Відносне відхилення (приріст / зменшення) у %	
	2023	2024	2025	2024 р. до 2023 р.	2025 р. до 2024 р.	2024 р. до 2023 р.	2025 р. до 2024 р.
Статутний капітал	49472840	49472840	49472840	0	0	0	0
Резервні та інші фонди банку	506325	841277	1235935	334952	394658	66,15	46,91
Резерви переоцінки	3134312	2597840	1834179	-536472	-763661	-17,12	-29,40
Нерозподілений прибуток/ непокритий збиток	-24404609	-10892562	-5195284	13512047	5697278	-55,37	-52,30
Усього власного капіталу	28708868	42019394	47347671	13310526	5328277	46,36	12,68

Джерело: побудовано та пораховано за даними [38]

Аналіз динаміки показників власного капіталу банку за 2023-2025 роки свідчить про суттєві структурні та кількісні зміни, що відбулися в пасивах банку.

Передусім варто зазначити, що загальний обсяг власного капіталу банку демонструє стійку тенденцію до зростання (рисунок 2.4). У 2024 році порівняно з 2023 роком він збільшився на 13310526 тис. грн, що становить 46,36 %, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – ще на 5328277 тис. грн, або 12,68 %. Така динаміка

свідчить про поступове відновлення фінансової стійкості банку та нарощення його капіталізації.

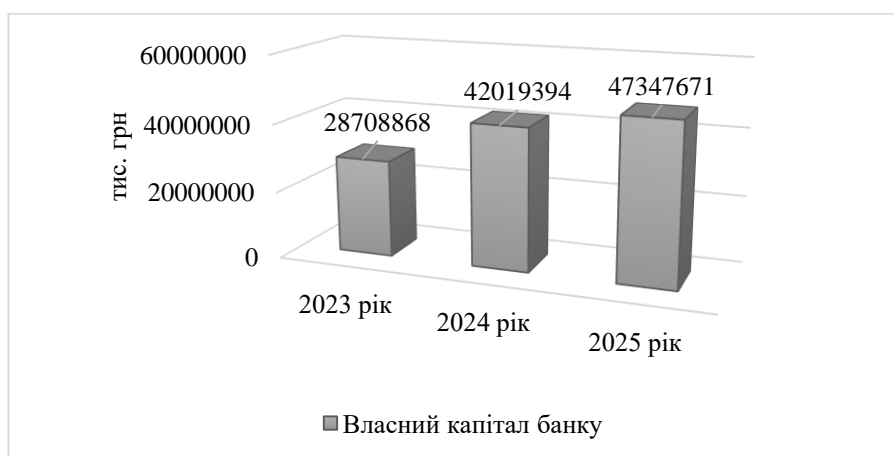

Рисунок 2.4 – Динаміка власного капіталу АТ «Ощадбанк» в 2023-2025 роках

Джерело: побудовано за даними таблиці 2.5

Статутний капітал протягом аналізованого періоду залишався незмінним і становив 49472840 тис. грн. Відсутність як абсолютних, так і відносних відхилень за цим показником свідчить про те, що банк не здійснював додаткових емісій акцій або змін у розмірі зареєстрованого капіталу. Це може бути пов'язано з достатнім рівнем капіталізації або відсутністю потреби у залученні додаткових внесків акціонерів.

Резервні та інші фонди банку мають позитивну динаміку. У 2024 році їх обсяг зріс на 334952 тис. грн (66,15 %) порівняно з 2023 роком, а у 2025 році — ще на 394658 тис. грн (46,91 %) відносно 2024 року. Зростання цього показника обумовлено, насамперед, спрямуванням частини прибутку на формування резервів, що відповідає вимогам регулятора та політиці підвищення фінансової стійкості банку.

Водночас резерви переоцінки демонструють негативну тенденцію. У 2024 році їх обсяг зменшився на 536472 тис. грн (-17,12 %), а у 2025 році — ще на 763661 тис. грн (-29,40%). Таке скорочення може бути зумовлене зниженням

ринкової вартості активів банку, зокрема фінансових інструментів або нерухомості, а також змінами в обліковій політиці щодо переоцінки.

Найбільш суттєві зміни відбулися за статтею нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). У 2023 році банк мав значний непокритий збиток у розмірі -24404609 тис. грн. У 2024 році цей показник покращився на 13512047 тис. грн (зменшення збитку на 55,37 %), а у 2025 році – ще на 5697278 тис. грн (-52,30 %). Незважаючи на те, що значення залишається від’ємним, спостерігається чітка тенденція до скорочення збитків, що може бути результатом підвищення ефективності діяльності банку, зростання доходів або оптимізації витрат.

Склад та динаміку фінансових результатів АТ «Ощадбанк» в 2023-2025 роках наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Склад та динаміка фінансових результатів АТ «Ощадбанк» у 2023-2025 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Відносне відхилення (приріст / зменшення), %	
	2023	2024	2025	2024 р. до 2023 р.	2025 р. до 2024 р.	2024 р. до 2023 р.	2025 р. до 2024 р.
Чистий процентний дохід / витрати	18785230	24321671	7934718	5536441	-16386953	29,47	-67,38
Чистий комісійний дохід / витрати	6642597	7055962	1449088	413365	-5606874	6,22	-79,46
Торговий результат	-2654042	4665875	1449088	7319917	-3216787	-275,80	-68,94
Інші операційні доходи	258232	624433	101 049	366201	-523384	141,81	-83,82
Інші доходи	368442	237274	193740	-131168	-43534	-35,60	-18,35
Всього доходів	23400458	36905216	41681796	13504758	4776580	57,71	12,94
Відрахування до резервів	-1450009	-2295383	-2004113	-845374	291270	58,30	-12,69
Адміністративні та інші операційні витрати	15595593	20066622	23321211	4471029	3254589	28,67	16,22
Всього витрат	14145584	17771240	21317098	3625656	3545858	25,63	19,95
Прибуток / (збиток) до оподаткування	9254874	19133977	20364698	9879103	1230721	106,74	6,43
Витрати на податок на прибуток	3276614	4301575	3738130	1024961	-563445	31,28	-13,10
Прибуток / (збиток)	5978260	14832401	16626568	8854141	1794167	148,11	12,10

Джерело: побудовано та пораховано за даними [38]

Аналіз динаміки фінансових результатів банку за 2023-2025 роки свідчить про суттєве покращення ефективності його діяльності, що проявляється у зростанні доходів, прибутковості та розширенні операційної бази. Передусім, основним компонентом фінансових результатів є чистий процентний дохід. У 2024 році порівняно з 2023 роком він зріс на 5536441 тис. грн, або на 29,47 %, що обумовлено збільшенням обсягів кредитування та оптимізацією процентної політики банку. Водночас у 2025 році спостерігається суттєве зниження цього показника на 16386953 тис. грн (-67,38 %), що може бути пов'язано зі зменшенням процентної маржі, зростанням вартості ресурсів або скороченням активних операцій.

Чистий комісійний дохід у 2024 році зріс на 413365 тис. грн (6,22 %), що свідчить про розширення спектра банківських послуг та активізацію розрахунково-касового обслуговування клієнтів. Однак у 2025 році відбулося різке скорочення на 5606874 тис. грн (-79,46 %), що може бути наслідком зниження ділової активності клієнтів або зміни тарифної політики банку.

Позитивною є динаміка торгового результату: у 2024 році він змінився з від'ємного значення (-2654042 тис. грн) до прибутку, та збільшився на 7319917 тис. грн. Це свідчить про ефективне управління портфелем цінних паперів та валютними операціями. У 2025 році, хоча показник і залишився додатним, він зменшився на 3216787 тис. грн (-68,94 %), що може бути пов'язано з менш сприятливою кон'юнктурою фінансових ринків.

Інші операційні доходи у 2024 році зросли на 366201 тис. грн (141,81 %), що вказує на активізацію допоміжних операцій банку. Проте у 2025 році вони скоротилися на 523384 тис. грн (-83,82 %), що може бути результатом разових доходів у попередньому періоді. Інші доходи також демонструють спадну тенденцію: у 2024 році – зменшення на 131168 тис. грн (-35,60 %), у 2025 році – ще на 43534 тис. грн (-18,35 %), що свідчить про скорочення непрофільних джерел доходів.

Загальний обсяг доходів банку має стійку тенденцію до зростання: у 2024 році він збільшився на 13504758 тис. грн (57,71 %), а у 2025 році – ще на 4776580

тис. грн (12,94 %). Це свідчить про загальне розширення масштабів діяльності банку.

Водночас витрати також зростають. Відрахування до резервів у 2024 році збільшилися на 845374 тис. грн (58,30 %), що обумовлено погіршенням якості кредитного портфеля або підвищенням ризиків. У 2025 році вони скоротилися на 291270 тис. грн (-12,69 %), що може свідчити про стабілізацію ризиків.

Адміністративні та інші операційні витрати зросли на 4471029 тис. грн (28,67 %) у 2024 році та на 3254589 тис. грн (16,22 %) у 2025 році. Це пояснюється інфляційними процесами, зростанням витрат на персонал, цифровізацію та розвиток інфраструктури. Загальний обсяг витрат також зріс: на 3625656 тис. грн (25,63 %) у 2024 році та на 3545858 тис. грн (19,95 %) у 2025 році.

Фінансовий результат до оподаткування демонструє значне зростання: у 2024 році прибуток збільшився на 9879103 тис. грн (106,74 %), а у 2025 році – ще на 1230721 тис. грн (6,43 %). Відповідно, витрати на податок на прибуток у 2024 році зросли на 1024961 тис. грн (31,28 %), однак у 2025 році скоротилися на 563445 тис. грн (-13,10 %), що може бути пов'язано зі змінами податкового навантаження або застосуванням податкових різниць.

Чистий прибуток банку має стійку позитивну динаміку: у 2024 році він зріс на 8854141 тис. грн (148,11 %), а у 2025 році – ще на 1794167 тис. грн (12,10 %). Це свідчить про підвищення ефективності діяльності банку, незважаючи на окремі негативні тенденції в структурі доходів.

Узагальнюючи результати аналізу фінансових показників банку за 2023-2025 роки, можна зробити висновок про загальне покращення його фінансового стану та зростання ефективності діяльності. Банк демонструє стійку позитивну динаміку доходів і прибутку, що зумовлено розширенням обсягів операцій, підвищенням результативності управління активами та оптимізацією бізнес-процесів. Отже, банк у цілому зміцнює свої фінансові позиції, підвищує прибутковість та адаптується до змінного економічного середовища.

2.2 Напрями покращення фінансової стабільності банківської системи на прикладі АТ «Ощадбанк»

Фінансова стабільність формується насамперед на рівні окремої банківської установи, а вже потім трансформується у системну характеристику всієї банківської системи, визначаючи рівень її надійності та здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам. Вона виступає базовою умовою ефективного функціонування фінансового сектору та забезпечення безперервності виконання банками своїх ключових функцій у економіці. Саме на мікрорівні закладаються ключові передумови стійкості – адекватний рівень капіталізації, збалансована ліквідність, ефективна система ризик-менеджменту, якісне корпоративне управління та здатність генерувати стабільні фінансові результати.

З огляду на це, доцільно проаналізувати відповідні показники на прикладі окремого банку, що дозволяє більш наочно оцінити практичну реалізацію зазначених підходів та їх вплив на загальний рівень фінансової стабільності. В таблиці 2.7 наведено динаміку показників фінансової стабільності на прикладі АТ «Ощадбанк» в 2023-2025 роках. У процесі оцінювання фінансової стабільності АТ «Ощадбанк», використовується система показників які можуть бути розраховані на основі публічної фінансової звітності та відкритих даних. Показники відображають здатність банківської установи ефективно функціонувати, протистояти ризикам і забезпечувати виконання своїх зобов'язань перед клієнтами та контрагентами [39]: достатність капіталу; якість кредитного портфелю; рентабельність діяльності банку; ліквідність; підтримка та ризики власників; безперервність виплат; системне значення банку; ризик відкритої валютної позиції. Крім того, необхідно обов'язково враховуються економічні нормативи діяльності банків, що розраховуються Національним банком України. Вони виступають регуляторними орієнтирами, які забезпечують контроль за ризиками, ліквідністю, капіталом і загальною стабільністю банківської системи.

Таблиця 2.7 – Динаміка показників фінансової стабільності АТ «Ощадбанк» в 2023-2025 роках

Показники	Роки			Відхилення (приріст/зменшення) (+,-)	
	2023	2024	2025	2024 р. до 2023 р.	2025 р. до 2024 р.
Чисті активи, тис. грн	345689060	436422978	514647618	90733918	78224640
Миттєва ліквідність, %	18,7	17,8	16,5	-0,9	-1,3
Непрацюючі кредити, %	48,3	39,9	27,8	-8,4	-12,1
Рентабельність активів, %	3,23	3,14	3,23	-0,09	0,09
Рентабельність власного капіталу, %	35,10	34,95	35,12	-0,15	0,17
Миттєва ліквідність, %	16,54	16,45	16,45	-0,09	0
Адекватність капіталу, %	8,9	8,9	9,2	0	0,3
Процентний спред, %	35,1	35,12	36,88	0,02	1,76
Непрацюючі кредити, %	28,14	28,25	27,82	0,11	-0,43
Леверидж, %	9,12	10,13	10,13	1,01	0

Джерело: [39]

Аналіз показників фінансової стабільності АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки свідчить про загальне зміцнення його позицій, незважаючи на незначні коливання за окремими показниками. Передусім, позитивною є динаміка чистих активів банку, обсяг яких у 2024 році зріс на 90733918 тис. грн порівняно з 2023 роком, а у 2025 році – ще на 78224640 тис. грн. Таке зростання свідчить про розширення масштабів діяльності банку, нарощення ресурсної бази та активізацію операцій. Основними причинами цього є збільшення обсягів кредитування, інвестиційної діяльності та зростання клієнтських ресурсів.

Водночас показники ліквідності демонструють незначне зниження. Зокрема, миттєва ліквідність у скоротилася з 18,7% у 2023 році до 17,8 % у 2024 році (-0,9 в.п.) та до 16,5 % у 2025 році (-1,3 в.п.). Це може бути зумовлено більш активним розміщенням ресурсів у дохідні активи, що, з одного боку, підвищує прибутковість, а з іншого – дещо знижує рівень ліквідності.

Суттєвим позитивним аспектом є покращення якості кредитного портфеля. Частка непрацюючих кредитів значно зменшилася: з 48,3 % у 2023 році до 39,9

% у 2024 році (-8,4 в.п.) та до 27,8 % у 2025 році (-12,1 в.п.). Це свідчить про ефективну роботу банку з проблемною заборгованістю, реструктуризацію кредитів та покращення кредитної політики.

Показники рентабельності залишаються відносно стабільними. Рентабельність активів у 2024 році незначно знизилася на 0,09 в.п., однак у 2025 році повернулася до рівня 2023 року. Рентабельність власного капіталу також демонструє незначні коливання (-0,15 в.п. у 2024 році та +0,17 в.п. у 2025 році), що свідчить про стабільну ефективність використання ресурсів банку.

Адекватність капіталу у 2024 році залишалася незмінною (8,9%), а у 2025 році зросла до 9,2% (+0,3 в.п.), що є позитивною тенденцією та свідчить про зміцнення фінансової стійкості банку і підвищення його здатності покривати ризики.

Процентний спред демонструє зростання: незначне у 2024 році (+0,02 в.п.) та більш суттєве у 2025 році (+1,76 в.п.). Це свідчить про підвищення ефективності процентної політики банку, зокрема оптимізацію співвідношення між процентними доходами та витратами.

Показник левериджу зріс у 2024 році на 1,01 в.п. та залишився незмінним у 2025 році, що може свідчити про збільшення частки залучених коштів у фінансуванні активів. З одного боку, це сприяє розширенню діяльності банку, а з іншого – підвищує рівень фінансових ризиків.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що банк у 2023-2025 роках демонструє загальне зміцнення фінансової стабільності, що проявляється у зростанні активів, покращенні якості кредитного портфеля, стабільності показників рентабельності та підвищенні адекватності капіталу. Водночас певне зниження ліквідності та зростання левериджу вказують на необхідність більш збалансованого управління ресурсами з метою підтримання оптимального рівня фінансової стійкості в майбутньому.

Варто зауважити, що навіть фінансово стійкий окремий банк не функціонує ізольовано, оскільки його діяльність тісно пов'язана з іншими

учасниками ринку через міжбанківські операції, спільну клієнтську базу, інформаційні та поведінкові ефекти.

У цьому контексті важливим є розуміння того, що проблеми окремих банків можуть швидко трансформуватися у системні ризики, втрату довіри вкладників та інвесторів, а також порушення платіжних і кредитних ланцюгів. Відповідно, фінансова стабільність банківської системи є не просто запорукою стійкості окремих банків, а результатом їх взаємодії, узгодженості регуляторних вимог та наявності ефективних механізмів запобігання і нейтралізації кризових явищ.

Тому доцільно окреслити підходи до забезпечення фінансової стабільності банківської системи через підвищення стійкості банків до кризових явищ та забезпечення безперервності їх функціонування. Визначальним у цьому контексті є формування політики фінансової стабільності банків як комплексної системи заходів, що реалізується за участю держави, регулятора, банків та інших стейкхолдерів і спрямована на підтримання платоспроможності, ліквідності та ефективної діяльності банків на засадах сталого розвитку, мінімізації ризиків і дотримання пруденційних вимог.

Важливим аспектом є вдосконалення регуляторного середовища з урахуванням європейських стандартів, зокрема впровадження вимог до капіталу, розвитку підходів до оцінки ризиків та розширення інструментарію регулювання. Виникає необхідність зміщення акценту з виключно капіталізаційних показників на забезпечення належного рівня ліквідності, яка виступає ключовою передумовою платоспроможності банків. Це зумовлює потребу у вдосконаленні нормативів ліквідності, запровадженні більш ефективних механізмів раннього виявлення проблем та реагування на них, а також розвитку практики стрес-тестування [40].

Підвищення ефективності нагляду за діяльністю банків пов'язане з переходом до більш збалансованого підходу, який поєднує контрольні функції з елементами партнерської взаємодії, орієнтованої на попередження кризових явищ. Застосування більш об'єктивних методів оцінювання фінансового стану

банків, зокрема на основі інтегральних показників ліквідності, капіталізації та якості управління, сприяє зниженню рівня суб'єктивності управлінських рішень і підвищенню обґрунтованості наглядових дій.

Суттєве значення має також удосконалення внутрішніх механізмів управління в банках, включаючи розвиток систем управління капіталом і ліквідністю, оптимізацію витрат та впровадження ризик-орієнтованих підходів до мотивації персоналу. Це дозволяє узгодити короткострокові цілі прибутковості з довгостроковими пріоритетами фінансової стійкості. Паралельно актуалізується розвиток інституційного середовища, зокрема механізмів санації банків, удосконалення роботи з проблемними активами та розширення аналітичної функції інформаційних систем у сфері кредитування.

Важливу роль відіграє застосування інструментів стимулювання банківської діяльності, які сприяють активізації кредитування економіки та підтримці відновлювальних процесів. Використання програм рефінансування, державних механізмів компенсації відсоткових ставок, а також розвиток соціально орієнтованих підходів у банківській діяльності підвищує здатність банків виконувати свою фінансово-посередницьку функцію без втрати стійкості.

З огляду на це виникає необхідність переходу від аналізу окремих аспектів діяльності банків до їх систематизації у межах узгодженої концепції, яка б поєднувала мікро- та макрорівневі інструменти впливу. Такий підхід дозволяє врахувати як внутрішню стійкість банків, так і їх роль у формуванні загальносистемної стабільності [40].

Саме тому доцільним є узагальнення основних напрямів забезпечення фінансової стабільності, які, будучи реалізованими як на рівні окремих банків, так і на рівні всієї банківської системи, формують цілісну модель підвищення її резистентності до кризових явищ. На рисунку 2.5 виокремлено взаємопов'язані напрями забезпечення фінансової стабільності банківської системи: адміністративний, організаційно-методологічний та стимуляційний. Кожен із них виконує окрему функцію, але лише їх комплексна реалізація формує цілісну політику фінансової стабільності банків.

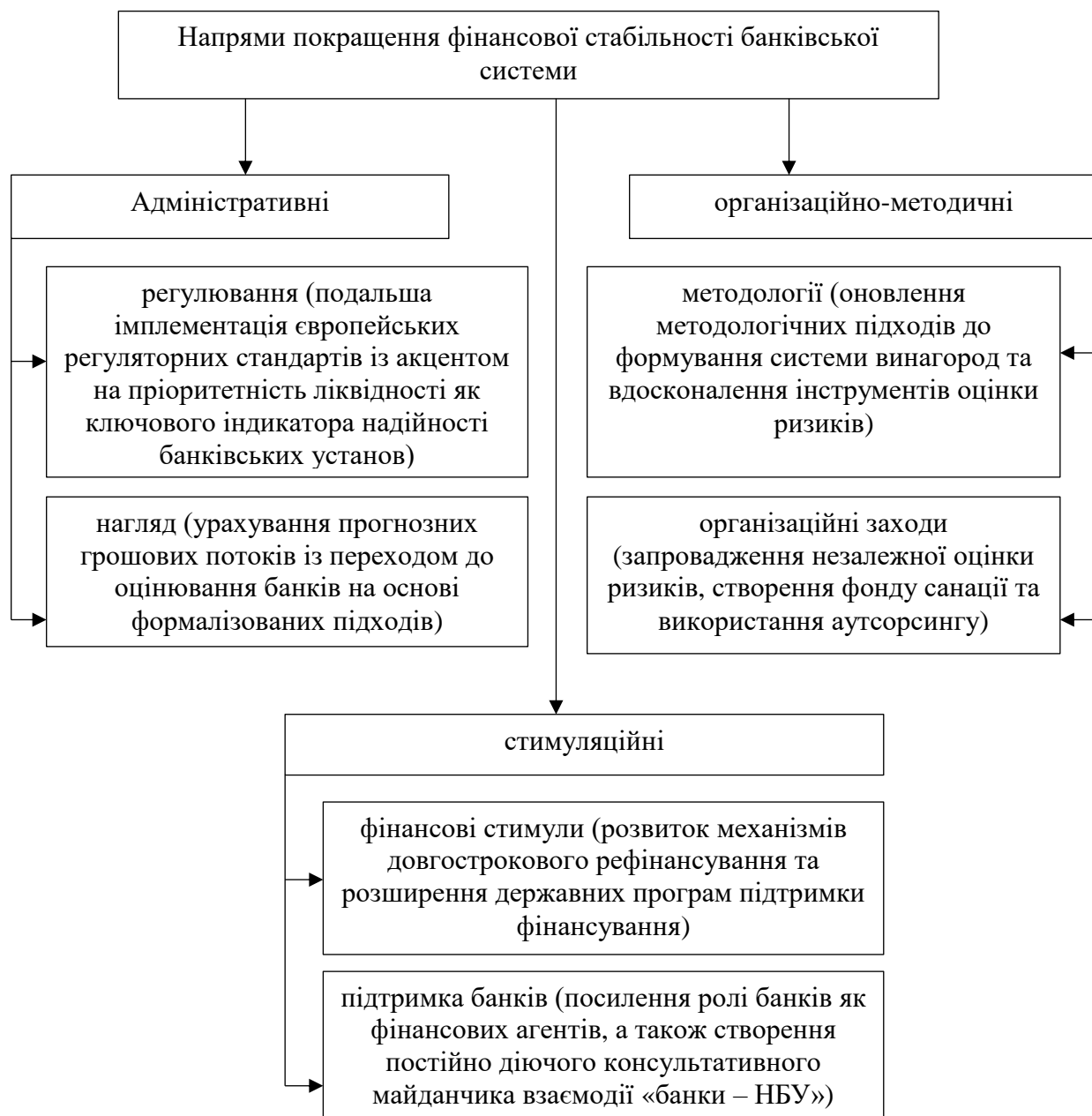

Рисунок 2.5 – Напрями покращення фінансової стабільності банківської системи

Джерело: узагальнено автором

Першим ключовим напрямом виступає адміністративний, який охоплює регуляторні та наглядові механізми впливу держави, передусім центрального банку, на діяльність банківських установ. Його складовими є банківське регулювання та банківський нагляд. Регулювання спрямоване на встановлення пруденційних норм і вимог, зокрема щодо достатності капіталу, ліквідності,

структури ризиків, а також впровадження міжнародних стандартів, нормативів левериджу та розширення підходів до оцінки ризиків (у тому числі ESG та воєнних ризиків). Водночас важливою тенденцією є поступове розширення напрямів контролю за капіталом та управління ліквідністю як ключовим фактором платоспроможності банків. У цьому контексті доцільним є вдосконалення існуючих нормативів ліквідності, зокрема доповнення показника LCR короткостроковими індикаторами миттєвої ліквідності та їх інтеграція у систему раннього реагування [41, с. 87].

Наглядова складова адміністративного напрямку передбачає перехід до ризик-орієнтованого та партнерського підходу, що базується на ранній діагностиці проблем, застосуванні стрес-тестування та розробці планів відновлення діяльності банків. Важливим елементом є вдосконалення процедур виведення проблемних банків з ринку, включаючи розвиток механізмів санації, злиття та поглинання, а також впровадження критеріїв раннього реагування за проявами банкрутства банку (зокрема концепцій FOLTF та Likely to FOLTF). Додатково актуальним є підвищення об'єктивності оцінки надійності банків шляхом поєднання кількісних індикаторів (ліквідність, капітал) з експертними оцінками та використанням сучасних аналітичних інструментів, включаючи штучний інтелект.

Другим напрямом є організаційно-методологічний, який поєднує вдосконалення внутрішніх підходів банків до управління ризиками та розвиток інституційної інфраструктури банківської системи. Його методологічна складова передбачає поглиблення практик управління капіталом і ліквідністю (ICAAP, ILAAP), розвиток систем стрес-тестування, впровадження ризик-орієнтованих підходів до формування фінансових результатів, а також удосконалення системи внутрішнього контролю та оцінки ефективності діяльності. Важливим аспектом є інтеграція ризикових показників у систему мотивації персоналу через ключові показники ефективності діяльності банківських установ, що сприятиме орієнтації банків не лише на прибутковість, а й на довгострокову стійкість [42].

Організаційна складова цього напрямку включає створення нових інституцій та механізмів співпраці. Зокрема, доцільним є формування фонду санації банків, розвиток консультативних платформ взаємодії між регулятором, банками та іншими стейкхолдерами, а також удосконалення системи інформаційно-аналітичного забезпечення (зокрема трансформація бюро кредитних історій у повноцінні аналітичні центри). Важливу роль відіграє розвиток спеціалізованих фінансових компаній для роботи з проблемними активами, а також використання аутсорсингових моделей для підвищення ефективності банківської діяльності. Окремо варто підкреслити необхідність удосконалення підходів до оцінки системних ризиків, їх сегментації та інтеграції макроекономічних факторів у загальну систему аналізу фінансової стабільності.

Третім напрямком є стимуляційний, який передбачає застосування економічних інструментів для підтримки банківської системи та активізації її ролі у фінансуванні економічного розвитку. Його складовими є фінансові стимули та інституційна підтримка банків. До ключових інструментів належать довгострокове рефінансування банків, державні програми компенсації відсоткових ставок (зокрема програма «5-7-9%»), механізми підтримки кредитування пріоритетних галузей економіки, а також розширення можливостей проектного фінансування. Важливим напрямком є розвиток соціального та етичного банкінгу, що передбачає фінансування соціально значущих та екологічно орієнтованих проєктів. Додатково доцільним є впровадження стимулів для банків із високим рівнем ліквідності, а також розвиток механізмів страхування кредитних ризиків.

Таким чином, узагальнення запропонованих заходів у межах трьох напрямків дозволяє сформулювати цілісне бачення політики фінансової стабільності банківської системи. Їх комплексна реалізація забезпечує баланс між регуляторним впливом, внутрішньою стійкістю банків та економічними стимулами, що в сукупності підвищує здатність банківської системи протистояти загрозам, підтримувати безперервність своєї діяльності та сприяти довгостроковому економічному розвитку.

ВИСНОВКИ

Перший розділ кваліфікаційної роботи присвячено теоретичному обґрунтуванню сутності фінансової стабільності банківської системи та дослідженню сучасних підходів до її оцінювання.

У науковій літературі відсутній єдиний підхід до трактування понять «фінансова стабільність», що дозволило узагальнити основні з них, а саме: через результати діяльності банків, через ризики та стійкість, через систему показників, через адаптивність у часі, через відсутність нестабільності.

Окрему увагу в розділі приділено узагальненню наукових підходів до визначення фінансової стабільності банківської системи, що дозволяє виокремити основні концептуальні напрями її трактування, зокрема інституційно-результативний, ризикорієнтований, системно-структурний, динаміко-адаптивний та негативно-описовий підходи. Це дає можливість сформулювати комплексне уявлення про сутність фінансової стабільності як багатовимірної економічної категорії.

Досліджено вплив зовнішніх і внутрішніх ризиків на фінансову стабільність банківської системи України в умовах воєнного стану. Встановлено, що геополітична нестабільність, інфляційні процеси, валютна волатильність, а також зниження платоспроможності населення і бізнесу, операційні та кіберризики суттєво підвищують вразливість банківського сектору та ускладнюють забезпечення його стійкості.

Значну увагу приділено методичним засадам і сучасним підходам до оцінювання фінансової стабільності банківської системи. Визначено, що ефективне оцінювання базується на використанні комплексного підходу, який поєднує аналіз фінансових показників, індикаторів фінансової стабільності, рейтингових систем, стрес-тестування та контролю за пруденційними нормативами. Важливу роль у цьому процесі відіграє система економічних нормативів, встановлених Національним банком України, що спрямована на

забезпечення належного рівня капіталізації, ліквідності та обмеження ризиків у діяльності банків.

В другому розділі кваліфікаційної роботи здійснено аналіз фінансової стабільності банківської системи України. Аналіз фінансової стабільності банківської системи України у 2021–2025 роках свідчить про загалом стійке функціонування банківського сектору, що характеризується високим рівнем ліквідності банківської системи України. За нормативного значення 100 % усі показники суттєво його перевищують, що вказує на наявність значного запасу ліквідності. Показники достатності капіталу також перебувають на відносно високому рівні. У 2021-2023 роках норматив достатності регулятивного капіталу коливався в межах 19–25 %, що суттєво перевищує мінімальні регуляторні вимоги та вказує на наявність значного запасу фінансової міцності. Загалом динаміка показників ROA та ROE свідчить про тимчасове погіршення фінансових результатів банківської системи у 2022 році з подальшим поступовим відновленням її прибутковості та стабілізацією у 2023–2025 роках. Це підтверджує здатність банків адаптуватися до кризових умов і підтримувати збалансований рівень ефективності діяльності.

В роботі здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки. Загалом, динаміка активів банку характеризується зростанням їх загального обсягу та зміною структури на користь більш стабільних і менш ризикованих інструментів. Аналіз динаміки зобов'язань АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки свідчить про їх стале зростання, що узгоджується із загальною тенденцією розширення діяльності банку. Аналіз структури власного капіталу АТ «Ощадбанк» за 2023–2025 роки свідчить про поступове посилення його фінансової стійкості. Незмінність статутного капіталу вказує на відсутність потреби в додатковій емісії та достатній рівень базової капіталізації банку. Позитивна динаміка резервних фондів відображає посилення внутрішніх механізмів фінансового захисту та дотримання регуляторних вимог. Водночас зниження резервів переоцінки вказує на вплив ринкових коливань і переоцінку вартості активів. Найбільш суттєвим позитивним сигналом є

поступове скорочення непокритого збитку, що свідчить про відновлення прибутковості та підвищення ефективності діяльності банку, хоча загальний фінансовий результат ще потребує подальшого зміцнення. Аналіз динаміки фінансових результатів банку свідчить про суттєве покращення ефективності його діяльності, що проявляється у зростанні доходів, прибутковості та розширенні операційної бази.

Аналіз показників фінансової стабільності АТ «Ощадбанк» за 2023-2025 роки свідчить про загальне зміцнення його позицій. Водночас певне зниження ліквідності та зростання левериджу вказують на необхідність більш збалансованого управління ресурсами з метою підтримання оптимального рівня фінансової стійкості в майбутньому.

Враховуючи взаємозв'язок між стійкістю окремих банків та стабільністю всієї банківської системи, в роботі виокремлено ключові напрями покращення фінансової стабільності банківської системи:

– адміністративний напрям, що передбачає вдосконалення регуляторного середовища, посилення банківського нагляду, розвиток ризик-орієнтованих підходів та удосконалення нормативів ліквідності й капіталу;

– організаційно-методологічний напрям, який охоплює підвищення ефективності внутрішнього управління банківськими ризиками, розвиток систем стрес-тестування, удосконалення корпоративного управління та інституційної інфраструктури банківського сектору;

– стимуляційний напрям, спрямований на посилення економічних стимулів діяльності банків, розширення інструментів підтримки кредитування реального сектору економіки та підвищення інвестиційної активності банків.

Комплексна реалізація зазначених напрямів дозволяє забезпечити не лише зміцнення фінансової стабільності окремого банку, але й підвищення стійкості всієї банківської системи України в умовах сучасних економічних викликів.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Мамрич. М. Г. Управління фінансовою стійкістю банків в сучасних умовах / М. Г. Мамрич // Причорноморські економічні студії. – 2025. – Вип. 95. – С. 129-134.
2. Захожай В. Б. Застосування статистичних методів для оцінки фінансової стійкості банківських установ в умовах економічної нестабільності / В. Б. Захожай // Академічні візії. – 2024. – Вип. 35. – С. 1-14.
3. Коваленко В. Теоретичні та методичні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи / В. Коваленко, Ю. Гаркуша // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 9. – С. 126-131.
4. Коріньок Я. О. Сутність фінансової стабільності та особливості її прояву / Я. О. Коріньок // Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. – 2015. – Вип. 11. – Ч. 2. С. 126-130.
5. Довгань Ж. М. Економічна сутність фінансової стабільності банківської системи / Ж. М. Довгань // Наука молода : зб. наук. праць молодих вчених ТНЕУ. – 2016. – № 25. – С. 26-39.
6. Батрак О. В. Порівняльний аналіз антикризової та фінансової стійкості банків: визначення специфіки управління / О. В. Батрак, А. О. Вінник // European scientific journal of Economic and Financial innovation. – 2024. – № 1 (13). – С. 148-156.
7. Зверяков М. І. Антикризове управління фінансовою стійкістю банку в умовах економічних дисбалансів: монографія / М. І. Зверяков, А. М. Зверяков. – Одеса: ОНЕУ, 418 с.
8. Хуторна М. Е. Принципи забезпечення фінансової стабільності кредитних установ / М. Е. Хуторна // Фінансовий простір. – 2017. – № 3. – С. 55-61.
9. Чайковський Я. Економічна суть фінансової стабільності банківської системи / Я. Чайковський, Є. Чайковський // Світ фінансів. – 2024. – № 2 (79). – С. 55-68.

10. Погореленко Н. П. Парадигма організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи України Н. П. Погореленко // Вісник НТУ «ХПІ». Економічна серія. – 2018. – № 15. – С. 70- 83.

11. Момотюк Л. Є. Теоретичні підходи до статистичної оцінки фінансової стабільності держави / Л. Є. Момотюк // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2013. – № 4. – С. 94-99.

12. Арбузов С. Г. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. – Київ : Центр наукових досліджень: Знання, 2011. – 504 с.

13. Аванесова Н. Е. Фінансова стабільність банківської системи України в умовах воєнного стану: виклики та шляхи зміцнення [Електронний ресурс] / Н. Е. Аванесова, І. І. Бакало // Економіка та суспільство. – 2025. – Вип. 73. – URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5887> (дата звернення: 12.02.2026).

14. Дзюблюк О. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи : монографія / О. В. Дзюблюк, Р. В. Михайлюк. – Тернопіль: Терно-граф, 2009. – 316 с.

15. Селюченко Н. Є. Оцінювання фінансової стійкості банківської системи України в умовах зовнішніх збурень / Н. Є. Селюченко, В. М. Радченко // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. – 2024. – № 2 (12). – С. 357-364.

16. Колесніченко А. С. Теоретичні аспекти визначення сутності поняття фінансової стійкості комерційного банку [Електронний ресурс] / А. С. Колесніченко, І. Ю. Литвинов // Ефективна економіка. – 2024. – № 3. – URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.3.65> (дата звернення: 20.02.2026).

17. Федішин М. П. Фінансова стійкість комерційного банку як необхідна умова його ефективного функціонування / М. П. Федішин, О. С. Чеботар // Гроші, фінанси і кредит. – 2023. – Вип. 70. – С. 165-170.

18. Вінниченко О. В. Фінансовий стан банку та методи його оцінки в Україні / О. В. Вінниченко, А. В. Гудзь // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2020. – № 69. – С. 217-228.

19. Звіт про фінансову стабільність [Електронний ресурс] / Національний банк України. – 2025. – URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-N2.pdf?v=16 (дата звернення: 26.02.2026).

20. Василюшин Г. І. Поточні виклики та перспективи для банківської системи України / Г. І. Василюшин // Банківська справа. – 2022. – № 3. – С. 7-13.

21. Міщенко В. І. Роль Національного банку у забезпеченні фінансової стабільності в умовах кризи / В. І. Міщенко, Н. І. Бондар // Фінанси України. – 2022. – № 7. – С. 15-22.

22. Шульга Н. Ю. Вплив воєнного стану на банківську систему України / Н. Ю. Шульга, Г. М. Тарасюк // Економіка і держава. – 2022. – № 4. – С. 24-28.

23. Фіскальна та монетарна безпека національної економіки в умовах глобальних викликів і загроз: колективна монографія / за ред. Т. І. Єфименко. – Київ : ДННУ «Акад. фін. Управління», 2023. – 1157 с.

24. Лінтур І. Оцінка фінансової стійкості банківської системи на основі індикаторів та економічних нормативів НБУ як інструментів монетарного регулювання [Електронний ресурс] / І. Лінтур, С. Демчик // Економіка та суспільство. – 2021. – № 24. – URL: <https://doi.org/10.32782/25240072/2021-24-46> (дата звернення: 16.03.2026).

25. Вядрова Н. Г. Використання індикаторів фінансової стійкості для оцінки стану банківського сектора [Електронний ресурс] / Н. Г. Врядлова // Ефективна економіка. – 2021. – № 4. – URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.4.101> (дата звернення: 15.03.2026).

26. Родіонова Т. А. Аналіз стійкості банківських систем країн Вишеградської групи та України [Електронний ресурс] / Т. А. Родіонова, Є. О. Янко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2018. – Вип. 22, Ч. 3. – URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/22_3_2018ua/33.pdf (дата звернення: 20.03.2026).

27. Приказюк Н. Оцінка фінансової стабільності банківської системи України на основі комплексного індикатора та таксономічного показника з урахуванням FSI / Н. Приказюк, А. Погибіль // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2022. – № 2 (219). – С. 26-33.

28. Береславська О. Фінансова стійкість банків України в умовах воєнного стану / О. Береславська, Д. Кондаурова // Сталій розвиток економіки. – 2025. – № 2 (53). – С. 536-542.

29. Федішин М. П. Аналітична оцінка фінансової стійкості та стабільності банківської системи України на основі індикаторів / М. П. Федішин, А. В. Жаворонок, Н. О. Ковальчук // Проблеми системного підходу в економіці. – 2019. – Вип. 6 (74). – С. 83-88.

30. Рамський А., Будніченко І. Фінансова стійкість банку – фактор стабільності банківської системи / А. Рамський, І. Будніченко // Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій. – 2018. – № 2. – С. 5-11.

31. Захожай В. Б. Застосування статистичних методів для оцінки фінансової стійкості банківських установ в умовах економічної нестабільності [Електронний ресурс] / В. Б. Захожай // Академічні візії. – 2024. – № 35. – URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1345> (дата звернення: 20.03.2026).

32. Сергієнко О. А. Моделі дослідження стійкості банківської системи України: фазовий і коінтеграційний аналіз / О. А. Сергієнко, Г. О. Савченко, Н. Л. Морозова // Вісник Університету банківської справи. – 2016. – № 1-2. – С. 25-45.

33. Шумейко Ю. Аналіз фінансової стійкості банківської системи та оцінка рівня впливу інноваційних технологій / Ю. Шумейко, Л. Гриценко, К. Дахер // Mechanism of an Economic Regulation. – 2022. – № 3-4 (97-98). – С. 51–56.

34. Корнилюк Р. Рейтинг стійкості банків. Методика [Електронний ресурс] / Р. Корнилюк // Мінфін. – 2022. – URL: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/method/> (дата звернення: 10.04.2026).

35. Чайковський Є. Науково-методичні підходи до оцінювання рівня фінансової стабільності банківської системи / Є. Чайковський // Herald of Ternopil National Economics. – 2025. – № 1. – С. 94-107.

36. Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова НБУ від 28.08.2001 р. № 368. [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (дата звернення: 14.03.2026).

37. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: закон України (№ 2121-III) : станом на 25.03.2026 : [прийнято Верховною Радою України 07.12.2000] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 15.03.2026).

38. Наглядова статистика [Електронний ресурс] // Офіційний сайт НБУ. – URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#2> (дата звернення: 20.04.2026).

39. Харламов П. Рейтинг житєздатності банків 2026 р. [Електронний ресурс] / П. Харламов, О. Спасіченко // Mind. – URL: <https://mind.ua/publications/20301250-rejting-zhittezdatnosti-bankiv-2026> (дата звернення: 22.04.2026).

40. Федішин М.П. Макропруденційна політика НБУ як інструмент посилення фінансової стабільності [Електронний ресурс] / М. П. Федішин, А. О. Солійчук // Часопис економічних досліджень. – 2021. – №1 (1). – URL: <https://surl.li/hpxny1> (дата звернення: 25.04.2026).

41. Дубас А. Б. Фінансова стійкість банків як основа розвитку соціального банкінгу в Україні Цифрове суспільство: управління, фінанси та соціум / А. Б. Дубас // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. (м. Дніпро, 2023). – Дніпро : Університет митної справи та фінансів. – 2023. Том 1. – С. 86-88.

42. Здійснено перехід до єдиної процедури наглядових перевірок та оцінки SREP [Електронний ресурс] / Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. – URL: <https://surl.li/nddbxr> (дата звернення: 25.04.2026).

ДОДАТКИ